

## Adatok a Mátra edényes flórájához I.

HARMOS Krisztián<sup>1</sup> – SRAMKÓ Gábor<sup>2</sup>

(1) Bükki Nemzeti Park Igazgatóság – Kelet-Cserhát TK, H-3042 Palotás, Lehel út 18.

(2) H-3070 Bátonyterenye, Iskola út 13. 4/2. E-mail: sramkog@delfin.klte.hu

### Bevezetés

Két éve végzünk florisztikai és cönológiai megfigyeléseket a Mátra északnyugati és nyugati részén, pontosabban a Magas-Mátra és a Mátralába kistájak nyugati felében (Mátrabérc és ennek északi lejtője), valamint a Nyugati-Mátra kistáj teljes területén. Emellett a Magas-Mátra keleti felében (Kékes környéke) is gyűjtöttünk adatokat néhány alkalommal. Jelen dolgozatban a vizsgált területen tett, sokszor közös terepjárásaink eredményeit szeretnénk ismertetni.

### Korábbi kutatások

A Mátra flóráját úgy jellemezhetnénk, hogy az egyenlőtlenül ismert, feltárt. Jellemző, hogy a kutatások főleg egyes „frequentált”, különösen jó, vagy üdülőkörzetek közelében lévő területekre terjedtek ki. Így Kékestető, Parád és Galyatető környéke és a kutatottságát tekintve kiemelkedő Sár-hegy növényzetéről igen régi és nagyszámú adat áll rendelkezésre. Addig más területeken, mint az északnyugati és főképp a Nyugati-Mátrában sok olyan hely van, ahol botanikus – legalábbis az irodalom tükrében – nem, vagy alig fordult meg.

A flórakutatás alapműve SOÓ Rezső *A Mátrahegység és környékének flórája* című nagy munkája (SOÓ 1937). Ebben a szerző összefoglalja a Mátra, a Karancs-Medves, az Eger környéki dombvidék, valamint Szarvaskő és részben a Tarnavidék flórakutatásának addigi eredményeit, egészen a területet elsőként kutató KITAIBEL Páltól a legutolsó, 1937-es gyűjtésekig. A mű alapjait KITAIBEL Pál, SADLER József, VRABÉLYI Márton, JANKA Viktor, BORBÁS Vince, SIMONKAI Lajos, SZÉPLIGETI Győző, LENGYEL Géza, DEGEN Árpád, később HULJÁK János, ZSÁK Zoltán, BOROS Ádám, VAJDA László, JÁVORKA Sándor, KÁRPÁTI Zoltán, POLGÁR Sándor, MÁTHÉ Imre és BALÁZS Ferenc mátrai munkája vetette meg. Ugyanitt olvashatunk a terület növényzetéről összefoglaló ismertetést is, tételesen felsorolva az endemikus, valamint a montán elemeket, és a megfigyelt növénytársulásokat. A flóramű részletesen ismerteti a flóra kutatásának történetét 1937-ig, és gazdag irodalomjegyzéket közöl.

1937 után ZSÁK Zoltán közöl mátrai adatokat florisztikai cikkében (ZSÁK 1941) Galyatető, Mátrafüred, Tar, a gyöngyösi Sár-hegy és Sirok környékéről. Ezután KÁRPÁTI Zoltán a Mátra növényföldrajzi ismertetését adja (KÁRPÁTI 1952), majd florisztikai cikkében (KÁRPÁTI 1954) akadhatunk néhány mátrai adatra. JÁVORKA Sándor tájékoztat először a *Poa remota* Forselles mátrai előfordulásáról (JÁVORKA 1953 és JÁVORKA 1955), írásában jőpár ritka növényfaj előfordulását is megerősítve.

KOVÁCS Margit és MÁTHÉ Imre mátrai flóra- és vegetációkutatásaik eredményeit közlik cikksorozatukban: több ritka növényfaj és a *Sparganium minimi* Tx.1937 társulás előfordulását ismertetik (KOVÁCS 1957); a *siroki Nyírjes-tó* felfedezését és leírását adják közre (MÁTHÉ – KOVÁCS 1958); a Mátra-hegység vágásnövényzetét tárgyalják (KOVÁCS 1961); valamint hegyi rétek cönológiai feldolgozását adják (MÁTHÉ – KOVÁCS 1960). Továbbá a *gyöngyösi Sár-hegy* vegetációjának ismertetése (MÁTHÉ – KOVÁCS 1962), majd növénytársulásainak összefoglalása (KOVÁCS 1985); a Mátrai flórájárás sziklavegetációjának nagyszerű áttekintése (KOVÁCS – MÁTHÉ 1964); majd a Mátra törmelékjelző – és szurdokerdeinek cönológiai jellemzése (KOVÁCS 1968); a Mátra-hegység és néhány jellegzetes társulásának bemutatása (KOVÁCS – MÁTHÉ 1967) és szintén jelentős florisztikai adatok közlése (KOVÁCS – MÁTHÉ 1965) fémjelzi működésüket.

IZRAEL Gábor a *Fritillaria meleagris* L. megtalálásával gazdagította a Mátra flórájának ismeretét, ennek leírását és termőhelyi viszonyait jellemzi (IZRAEL 1964) cikkében. BARÁTH Zoltán a *Sár-hegy* erdőpuszta rétejeiről közöl cönológiai felvételeket (BARÁTH 1964). Hosszú szünet után MEINUNGER ír a Mátráról, ahonnan a *Taxus baccata* L. „természetes körülmények között” előfordulását közli (MEINUNGER 1980) mohaflorisztikai adatok mellett. BÁNKUTI Károly a *gyöngyösi Sár-hegy* flórájának ismeretét teszi teljesebbé rövid közleményében (BÁNKUTI 1983), majd a *Poa remota* Forselles két új előfordulását írja le (BÁNKUTI 1984), és egyéb fontos adatokat közöl a Mátra területeiről. STANDOVÁR Tibor a kevésbé ismert, nem védett nyugat-mátrai területek növényvilágáról ír jelentős cikket (STANDOVÁR 1986), valamint a Mátrai TK nyugati felének védett növényeit ismerteti (STANDOVÁR 1987). PAPP Viktor Gábor a *Vaccinium myrtillus* L.

Galyatető környéki állományait térképezi fel és adja közre cikkében (PAPP 1988). FEHÉR Miklós a *Primula vulgaris* Huds. mátrafüredi előfordulását közli (FEHÉR 1989).

VOJTKÓ András és munkatársai (VOJTKÓ et al. 1995) a déli-mátrai *Világos-hegyről* közölnek jelentős florisztikai adatokat. SCHMOTZER András és VOJTKÓ András az apci Somlyó vegetációját mutatják be (SCHMOTZER – VOJTKÓ 1995). KUN András a *Rosa arvensis* Huds. és a *Corydalis pumila* (Host.) Rechb. mátrai előfordulását említi cikkében (KUN 1996). PENKSZA Károly és SALAMON Gábor a *Carex hartmanii* Cajander mátraszentistváni megtalálását írják le (PENKSZA – SALAMON 1997). VOJTKÓ András az *Asplenium adiantum-nigrum* L. első mátrai adatát közli (VOJTKÓ 1998). CSIKY János a *Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A.Gray előfordulását, és az *Asplenium adiantum-nigrum* L. első természetes élőhelyét jelzi a Mátrából (CSIKY 1999). Több fa- és cserjefaj értékes adatát közli a Tilia VII. kötete (BARTHA – BÖLÖNI – KIRÁLY (ed.) 1999). KIRÁLY Gergely és KIRÁLY Angéla a *Glyceria declinata* Bréb. kékesi előfordulásáról tudósítanak (KIRÁLY – KIRÁLY 1999). BÁNKUTI Károly (1999) GOTTHÁRD Dénes a Mátra Múzeumban őrzött bórjűmának egy részét publikálja és néhány mátrai adatot közöl legutóbbi írásában (BÁNKUTI 2000). A Mátra védett növényeire vonatkozó legújabb összegzést a FARKAS Sándor által szerkesztett nagyszabású munka adja (FARKAS 1999). Utóbbi könyv sok, jelenleg is létező előfordulást – megerősítés hiányában – bizonytalanként kezel. Több értékes adatát osztotta meg velünk levélben VOJTKÓ András, ezeket a szövegben külön jelöljük.

Összegezve láthatjuk, hogy a „Mátrai flóramű” megírása óta eltelt több mint fél évszázad alatt a Mátra rendszeres és részletes florisztikai kutatása nem teljesedett ki, sok területről továbbra sem rendelkezünk adatokkal. Közleményünkben új előfordulások leírásával, valamint a több mint tíz évvel ezelőtt publikált adatok megerősítésével szeretnénk hozzájárulni a Mátra aktuális flórájának ismeretéhez.

A Mátra természetföldrajzának ismerete fontos a növényzet értelmezéséhez, ezért megemlítjük LÁNG Sándor művét, melyből részletesen megismerhető a hegység természetrajza (LÁNG 1955). Az utóbbi időben jelent meg SZÉKELY András vulkánmorfológiai tankönyve, amelyben fontos, a Mátra geomorfológiai viszonyait jellemző ismertetést találhatunk (SZÉKELY 1997).

### Eredmények

Alábbiakban felsoroljuk a területen talált általánosan vagy lokálisan ritka, valamint a természetvédelmi szempontból jelentős növényfajokat. A fajok nomenklatúrája és sorszámozása SIMON (1992) flóraművét követi, de zárójelben feltüntetjük a BORHIDI (1998) által javasolt neveket is. A társulások nevezéktana BORHIDI – SÁNTA (1999) művét követi. A Mátra kistájakait a Magyarország kistájainak katasztere (MAROSI – SOMOGYI 1990) szerint határoljuk be, míg az egyes helyek megnevezése – ahol lehet – a jól elérhető „Mátra turistatérképe” (Cartographia 1998) neveit követi. Sokszor kell alkalmaznunk az ott nem szereplő neveket is, ekkor a turistatérkép segítségével is behatároljuk a termőhelyet. Emellett *dölt* betűvel feltüntetjük, hogy a lelőhely mely település közigazgatási határán belül található. Ennek megítélésében a „Nógrád megye térképe” és „Heves megye térképe” (Cartographia 1993) című kiadványokra támaszkodtunk.

### *Pteridophyta*

**P-5. *Lycopodium clavatum* L.:** A Magas-Mátra nyugati felében megtaláltuk a Mátraalmásról Galyatető felé vezető üzemi út mellett, Köves-orom alatt a megyehatáron (*Szuha*) és ettől délkeletre az út mentén (*Bodony*). Mindkét termőhely kisavanyodó útbevágásban van, ahol több acidofil növény társaságában bukkantunk telepeire. A Parádsasvárra vezető út galyatetői elágazásnál (Mátra-nyereg, *Parádsasvár*) látta VOJTKÓ András (VOJTKÓ ex litt.). A Magas-Mátra keleti felében Kékestől északra, Som-hegy erdészháza mellett, ültetett *Abies alba* fiatalosában találtuk kicsiny, mindössze 4-5 töves, sýnylödő állományát *Leucobryum glaucum* (Hedw.) Aongstr. társaságában (*Parád*). Korábbi, közelebbi mátrai adata, „Parád: Rókalyuk-völgy”, BORBÁS Vincétől származik (Soó 1937).

**P-8. *Equisetum telmateia* Ehrh.:** Vízfolyások, csurgós helyek mellett, így erdészeti utak mentén is gyakori. Jellegzetes előfordulásai: ágasvári Nádas-tó felett, Kecskés-patak felső folyása, Gaskó alatti csurgós suvadás (*Bátomyterenye*). (A turistatérképen Gaskó neve „lecsúszott” az üzemi út alá, valójában a kőbánya alatti terület értendő rajta!) A Magas-Mátra keleti felében VOJTKÓ András látta, az Ilona-völgy felső szakaszán, az Ördög-gátak környékén (*Parád*), (VOJTKÓ ex litt.).

**P-9. *Equisetum sylvaticum* L.:** A Galyatető alatti Fekete-tó partján – innen BÁNKUTI (1984) is közli – és a Martalóc-patak égeres lápjában (a Fekete-tótól kb. 150 méterre keletre; *Parádsasvár*) tömeges, emellett a Mátraalmás feletti régi sípálya mellett, a vízmű útbevágásában is előfordul (*Szuha*). Kékes tömbjében a Kékes alatti Pisztrángos-tónál megtaláltuk a BOROS (1936) által is említett populációt (*Parád*).

**P-14. *Equisetum hyemale* L.:** A Galyatető alatti Fekete-tó mellett él újonnan előkerült állománya (*Parádsasvár*), valamint a Kékes alatti Pisztrángos-tótól nem messze, bükkös szivárgó vizes részén találtuk meg (*Parád*). Utóbbi területről BOROS (1936) *E. heleocharis* néven az *E. fluviatilét* közli.

- P-17. *Ophioglossum vulgatum* L.: A mátrakeresztesi Mocsár-bükki-rét mezofil hegyi rét foltjában él kb. száz töves állománya (Pásztó).
- P-31. *Asplenium adiantum-nigrum* L.: A Farkaslyuk-tető (Tar) kőbányája mellett, andezitfal kb. 5 méteres szakaszán él néhány tíz töves állománya, melyet CSIKY Jánossal közösen találtunk. A Mátrában eddig itt találkoztunk vele, és ez az első természetes élőhelyről közölt előfordulás a hegységben! (Lásd VOJTKÓ 1998 és CSIKY 1999.) A sziklafalat és a növényeket egy *Quercus petraea* árnyékolja.
- Asplenium* × *alternifolium* Wulf. In Jacq. = *Asplenium septentrionale* × *trichomanes*: A legtöbb szilikát-sziklahasadék társulásban (*Asplenium septentrionale*) jelen vannak a szülőfajok, a hibrid azonban általában hiányzik. A Mátrában eddig a Mátrakeresztes melletti Vadókás-kőn északi kitettségekben (Pásztó), a mátraalmási Galyavár nyugati sziklafalán (*Szuha*) és Kis-Sas-kő északi oldalán (*Parád*) találtuk.
- P-45. *Polystichum aculeatum* (L.) Roth : A Mátralába magasan fekvő területén találtuk egy példányát a Gaskótól északkeletre lévő kis útmenti, szivárgó vizes suvadás felső részén, az *Equisetum telmateia*-val (*Bátonyterenye*). Publikálatlan adata a Mátra Múzeum herbáriumában található: VARGA András és VARGA Andrásné gyűjtése a Csörgő-völgyből (*Mátraszentimre*) 1974-es. Itt mi is megtaláltuk, a Csörgő-völgy bejáratánál, közvetlenül Mátrakeresztes mellett, a bal parton emelkedő sziklafalak tövében, ahol öt, jól fejlett töre bukkantunk (*Mátraszentimre*). A Magas-Mátra keleti felében Sas-kő alján több egyed él, melyeket már BOROS Ádám, KÁRPÁTI Zoltán és VAJDA László is megtalált (SOÓ 1937).
- P-46. *Polystichum braunii* (Spencer) Fée : Elsőként BOROS Ádám közli a növényt Sombokorról (BOROS 1936). Állományait mi is itt, pontosabban Sombokor keleti csücskében, valamint Gabi-halála fölött és Sötét-lápánál találtuk (*Parád*), amelyek mind periglaciális kötengerekhez kötődve élnek: vagy nyílt kötengerekben, vagy „kőgorgeteges bükkerdőben”. Hozzávetőleg húsz életerős növényre bukkantunk. Mindezek mellett Sorköveken is (VOJTKÓ ex litt.) ismert.
- P-50. *Dryopteris carthusiana* (Vill.) H.P.Fuchs : A Magas-Mátra nyugati felében és a Mátralában általában láposodó termőhelyekhez és égerligetekhez kötődik, míg „montánabb” jellegű területeken kötengerekben is megjelenik, így a Csörgő-patak völgyében (*Mátraszentimre*); a Magas-Mátra keleti felében Kékes alatt, a Sötét-lápa kötengereiben *Dryopteris dilatata*-val, *Polystichum braunii*-val (*Parád*). A nyugati Magas-Mátrában és a Nyugati-Mátrában forráslápban, fűzlápban él: mátrakeresztesi. Fitó-patak forrása (Nagy-rétek), Templom-völgy égeres lápjai (Pásztó), ágasvári Nádas-tó (a P turistajelzés és az erdészeti út kereszteződésében; *Bátonyterenye*), mátraalmási Fekete-tó és Martalóc-patak melletti égeres láp (*Parádsasvár*). Égerligetben él: a Csörgő-patak (*Mátraszentimre*), a Fitó-patak (Pásztó), a Lengyendi-patak, a Nagybatonyi-patak (*Bátonyterenye*) és a Martalóc-patak völgyében (*Parádsasvár*), valamint a Bec-kút forrásnál (*Bátonyterenye*).
- P-51. *Dryopteris assimilis* S. Walker (= *D. expansa* (C.B.Presl) Fras.-Jenk): Morfológiai jegyeiben leginkább ebbe a fajba sorolható növény a területen ritka, csak lápokban él fák tövében. Így egy tő nő a mátrakeresztesi Fitó-patak forráslápjában gyertyán alatt (Pásztó), illetve két tövére akadtunk a Martalóc-patak égeres lápjában égerlápban (*Parádsasvár*). Eddig a Magas-Mátra keleti feléből, Sas-kőről és Sombokorról ismertük VAJDA László 1933-as gyűjtései nyomán (SIMON – VIDA 1966).
- P-52. *Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A.Gray : A területen elsősorban lápokban található, de égerligetben is megjelenik. A Mátrából CSIKY János (1999) közli azt a tövet, amelyet együtt találtunk a tari Farkaslyuk-tetőn. Elképzelhető, hogy itt adventív, ugyanis egy ültetett erdei fenyes szélén korhadó tuskóban él, elég gyengén fejlett példány. A Mátrából már VAJDA László révén ismert Sombokorról (VAJDA in SOÓ 1937), így a tari Farkaslyuk-tetőn talált növény nem új a hegység flórájára. A Nyugati- és Magas-Mátrában „természetes” élőhelye láposodó termőhelyeken van, ahonnan ritkán hiányzik, és ahol hatalmasra megnő. Így él a Fitó-patak forráslápján (Nagy-rétek; Pásztó), a Nagybatonyi-patak forrásától keletre fekvő láposodó tavacszkában és az ágasvári Nádas-tóban (*Bátonyterenye*), valamint a Martalóc-patak égeres lápjában (*Parádsasvár*). Él égerligetben is, de ritkább: Nagybatonyi-patak forrása (*Bátonyterenye*), Martalóc-patak (*Parádsasvár*). A keleti Magas-Mátrában is előfordul, így a Kékes északi oldalában lévő Sötét-lápa kötengereiben (*Parád*) és a Cserepes-tetőn (*Recsk*) is.
- P-53. *Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newm.: A Mátrabérc északi lejtőin kisavanyodott termőhelyen sokszor lép fel tömegesen, de szórványosan szinte mindig megjelenik. Így termőhelyei lehetnek kisavanyodott „gerincek, bordák”, útbevágások, mint a Dorogházi-vadászház mellett (*Bátonyterenye*), vagy savanyú alapkőzetben kialakult mészkérülő bükkösök, mint a mátraalmási Áfonyás (Galyavártól K-re lévő hegygerinc; *Szuha*), vagy a Kékes alatti Kőris-mocsár felett (*Parád*); ugyanakkor többletvízhatásos területeken is előfordul, mint a Martalóc-patak égeres lápjában (*Parádsasvár*); vagy a Gaskó alatti csurgós mélyedésben (*Bátonyterenye*). A Nyugati-Mátrában a Köves-bérc (Pásztó) északi oldalában találtuk. Érdekes előfordulása van a Sötét-lápa kötengereiben (*Parád*), ahol a sziklák közötti mélyedéseket a *Dryopteris filix-masszal* együtt kitölti. Előfordul Sombokornál is (VOJTKÓ ex litt.).

*Angiospermatophyta*

14. *Aconitum anthora* L.: A vizsgált területen gyakorinak mondható; elsősorban sziklaletörésekhez, illetve sziklai cserjések állományaihoz kötődve jelenik meg, valamint lejtősztyepekben kerül szem elé, de él erősen bolygatott tölgyesek aljnövényzetében is. Előfordul a Nyugati-Mátrában a Horka-tetőn, a Kis-Koncsúron, Nagy-Koncsúron, a Harasztos-bércen (*Szurdokpüspöki*); a Kő-bércen (a turistatérképen a Somos-bérc melletti „Köves-bérc” néven szerepel), a Köves-bércen, a Nyikom-tetőn és környékén, a Naszály-bércen, az Erdész-réten és környékén, a Szalajkás-tetőn (*Pásztó*); a Magas-Mátrában: a Bárán-kőn, a Mátrabércen: Ágasváron, Szamár-köveken, stb. (*Mátraszentimre*) és Kékes tömbjében például Sas-kőn (*Parád*).
16. *Aconitum vulparia* Rchb.: A Som-hegy (*Parád*) törmeléklető-erdejében bukkantunk néhány tövére. Emellett Sombokorról és Sas-kőről ismerjük (VRABÉLYI in Soó 1937; KOVÁCS 1968).
26. *Pulsatilla grandis* Wender.: Görbe-bérc (*Pásztó*) lejtősztyepjében néhány tíz töre bukkantunk, valamint a Mátrakeresztes fölé magasodó Csóka-kő délies kitettségsű sziklafalának tetején virított kb. húsz tő (*Mátraszentimre*). STANDOVÁR (1987) a közeli Bárány-kőről jelzi.
27. *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill. subsp. *nigricans* (Störck) Zemals.: Nyílt szilikát-sziklagyepekben, lejtősztyepekben, nyíltabb tölgyesekben élnek állományai a Csatárda-bércen (a turistatérképen „Csalárda-bérc” néven szerepel), a Görbe-bércen (délies kitettségben és Hideg-kútnál is), a Naszály-bércen (*Pásztó*) és a Farkaslyuk-tető kőbányája felett (*Tar*), valamint Gazos-kőn (*Sirok – Verpelét*).
29. *Clematis integrifolia* L.: A Nyugati-Mátra nyugati, a Zagyva-völgyére futó lábainál jelenik meg szórányosan, üdebb gyepfoltokon. *Pásztó*: Szarka-mál, Barát-rét, Berek. Mindeddig a Déli-Mátrából (Soó 1937) és a Nyikom környékéről (STANDOVÁR 1986) volt ismert.
30. *Clematis alpina* (L.) Mill.: A Magas-Mátra keleti felében Sas-kőn és Sombokor Sor-kövein BOROS (1936) jelzi előfordulását (*Parád*). Ezt az adatot szeretnénk VOJTKÓ Andrással együtt megerősíteni: az említett helyeken 1999-ben több példányban megtaláltuk a növényt a neki megfelelő északias sziklafalakon. Érdekes előfordulása van Gabi-halálától nyugatra lévő kis kötengeren (*Parád*), ahol több egyed él, melyek egyike egy *Sambucus racemosus* „futott be”.
33. *Adonis vernalis* L.: Szórányosan jelenik meg a Nyugati-Mátrában: a Somos-bércen, a Kő-bércen és a Köves-bércen (*Pásztó*), valamint a Horka-tetőn (*Szurdokpüspöki*) lejtősztyepben.
49. *Ranunculus illyricus* L.: A Nagy-Koncsúr (*Szurdokpüspöki*), a Somos-bérc és a Görbe-bérc (*Pásztó*) lejtősztyepréjében akadunk rá. A Mátrából elsőként a Sár-hegyről vált ismertté (VRABÉLYI ill. DEGEN – LENGYEL in Soó 1937) majd ugyaninnen KOVÁCS (1985) is jelzi. További lelőhelyeit közlik VOJTKÓ et al. (1995) a Világos-hegyről és SCHMOTZER – VOJTKÓ (1995) az apci Somlyóról.
71. *Thalictrum aquilegifolium* L.: Rábukkantunk a növényre a Köves-bérc bokorerdéjében (*Pásztó*), a Mátraszentistván melletti Rebeka-kert és a Fallós-kút melletti Tugár-rét hegyi rét jellegű írtásán is (*Mátraszentimre*). Mindhárom helyen mindössze néhány tíz tövet találtunk.
76. *Thalictrum lucidum* L.: A Magas-Mátrában kékperjés, kiszáradó lápréteken fordul elő, mint a Nyikom-réten, a Mocsár-bükki-réten és a Nagy-réteken (*Pásztó*).
81. *Asarum europaeum* L.: A Nyugati-Mátrából ismerjük: a Nyikom keleti részén telepített lucosban és környékén, gyertyános-bükkös rontott, felnyílt részén; valamint a Görbe-bérc alján igen erősen vadzavarta gyertyános-tölgyesben élnek nagyobb állományai és néhány tő megjelenik a Görbe-bérc szép Waldsteinio-Spiraeetum mediae állományában is, valamint Somos-bérc délies kitettségsű gyertyános-tölgyes állományaiban lertünk néhány töre (*Pásztó*).
84. *Spiraea media* Fr. Schm.: Általunk ismert előfordulásai gerinceken, sziklaletöréseken található. Nagy kiterjedésű, szép kifejlődésű Waldsteinio-Spiraeetum mediae állományokat alkot, a Görbe-bércen és az Erdész-rét sziklaletörésén (*Pásztó*), illetve töredékesebben Bagoly-kőn (*Parádsasvár*). Más jellegű állományai, északias sziklaletörések szélén jelennek meg – gyakran Cotonaeaster fajokkal – kisebb sziklai cserjéseket alkotva a Kis-Koncsúron, a Nagy-Koncsúron és a Harasztos-bércen (*Szurdokpüspöki*), Somos-bércen, Kő-bércen, Görbe-bércen Hideg-kútnál, Vadókás-kőn (*Pásztó*), Ágasváron, a Szamár-köveken, így Nagy-Szamár-kőn, és végig a Mátrabércen (*Mátraszentimre – Bátonyterenyé*), valamint a Csörgő-szurdok szikláin, a Bárán-kőn és a Som-tetőn (*Mátraszentimre*), Galyavár nyugati szikláin (*Szuha*) és a Magas-Mátra keleti felében Som-hegyen, Kis-Sas-kőn, Sas-kőn, Disznó-kőn (*Parád*) és Gazos-kőn (*Sirok*). Ezen előfordulások közül a harasztos-bérci, az ágasvári, a nagy-szamár-kövi, a bagoly-kövi, a sas-kövi, a som-hegyi és a disznó-kövi már régóta ismertek (vö. BÖLÖNI – NAGY 1999).

87. *Cotoneaster matrensis* Domonkos: (A fajok nehéz identifikálása miatt ezen név alatt szerepeltetjük az összes *Cotoneaster niger* – *C. integerrimus* „alakkörbe” tartozó növény florisztikai adatát.) Mindig sziklai cserjésekben, sziklakibúvásonok lették meg, sokszor a *Spiraea media* társaságában. Elterjedtnek mondható, szép állományait találtuk az alábbi lelőhelyeken: a Nyugati-Mátrában Kő-bérc, Görbe-bérc, Vadókás-kő, Erdész-rét (*Pásztó*), a Magas-Mátrában Bárány-kő\*, Ágasvár\*, Szamár-kövek, így Nagy-Szamár-kő\*, Gaskó (*Mátraszentimre* – *Bátönyterenye*), Orosz Mátyás szikla és a környező sziklák, Galyavár\* (*Szuha*), Som-hegy (*Parád*). A fenti felsorolásban \*-gal jelölt termőhelyek publikált, de mindeddig meg nem erősített előfordulások (vö. BÖLÖNI 1999).
97. *Sorbus domestica* L.: A Somos-bérc (*Pásztó*) délies oldalán, melegkedvelő tölgyesben néhány idősebb fa és újulat.
98. *Sorbus aucuparia* L.: A Mátra magasabban fekvő régióiban elterjedt elegendő, juvenilis egyedei sokszor a bükkösök cserjeszintjében nagyobb tömegben megjelennek, míg nagy példányai általában sziklaletörésekhez, kötengerekhez kötődve élnek. Ilyen egyedei található Kis-Sas-kőn, Disznó-kőn, Sas-kőn (*Parád*), Nagy-sziklás fölött, Áfonyáson, Galyaváron (*Szuha*), Nagy-Szamár-kőn, Ágasváron (*Bátönyterenye*). VOJTKÓ András Sombokron és a Honvéd üdültől keleti irányba húzódó völgyben is látta (VOJTKÓ ex litt.).
102. *Sorbus danubialis* (Jáv.) Kárp.: Az Mátra északi részén sok sziklaletörésen ott találjuk egy-egy egyedét, általában a sziklák tetején. Előfordul: Nyikom-tető keleti szikláit, Vadókás-kő, Erdész-rét sziklaletörése (*Pásztó*), Csörgő-szurdok szikláin (*Mátraszentimre*), Ágasvár, Szamár-kövek, (*Mátraszentimre* – *Bátönyterenye*), Gaskó (*Bátönyterenye*), Orosz Mátyás szikla és a környező sziklák, Galyavár, Áfonyás (*Szuha*), Sor-kövek, Sas-kő, Disznó-kő, Kis-Sas-kő (*Parád*).
142. *Potentilla alba* L.: A mátrakeresztesi Nagy-réteken (*Pásztó*) kisavanyodott talajú nyíresben, szörfügyep szegélyén él; a Nyikom-réten (*Pásztó*) mezofil gyepekben; míg Galyatetőn (*Mátraszentimre*) belterületen találtuk, a sportpálya mezofil gyepek szegélyén. Tugár-rét hegyi kaszálórétjén nagy tömegben leltünk rá (*Mátraszentimre*). A Magas-Mátra keleti felől VOJTKÓ András jelezte előfordulását a Honvéd üdülő körül (*Parád*) (VOJTKÓ ex litt.).
143. *Potentilla micrantha* Ram.: Kis-Sas-kő és Sas-kő csúcán, emellett Sas-kő körül találtuk meg egyedeit délies és északias kitétségekben is, valamint a Honvéd üdültől keletre, büккеgyes erdőben láttuk (*Parád*). A Magas-Mátra nyugati felében a Som-hegyen Bárány-kő feletti tölgyesben, a Sóllyombükki-patak környéki cseres-tölgyesben (a Csörgő-patakba balról futó utolsó vízfolyás) és a szomszédos Óvár délies kitétségű cseres-tölgyesében szörványos (*Mátraszentimre*).
158. *Waldsteinia geoides* Willd.: A Nyugati-Mátrában találtuk több élőhelyen. Waldsteinio-Spiraeetum mediae társulásban a Görbe-bércen és az Erdész-réten (*Pásztó*), melegkedvelő tölgyes mezofilabb állományaiban a Nagy-Koncúron, a Harasztos-bércen (*Szurdokpüspöki*), a Széles-bükk és a Nyikom-rét környékén, valamint törmelékletjő-erdőben a Nyikomon (*Pásztó*). A Magas-Mátra nyugati felében, illetve a Mátralába déli, magasan fekvő területein nem találtuk, míg a Magas-Mátra keleti felől több helyen láttuk, ahonnan régi adatait ismerjük (SOÓ 1937).
170. *Alchemilla glaucescens* Wallr.: A Mátra flórájában mindeddig ismeretlen növényfajt a mátrakeresztesi Nagy-rétek (*Pásztó*) mezofil jellegű hegyi rét állományaiban, két foltban találtuk meg BAGYINSZKI Boglárkával. Az egyik állomány a rétek többé-kevésbé központi területén, a Fító-patak forrásától keletre található, ahol mintegy 40-50 m<sup>2</sup>-en kb. százötven-kétszáz növény él. A termőhely enyhén cserjésedik. A másik folt ettől nyugatabbra, erősebben cserjésedő állományban van, itt mindössze kb. ötven növényt találtunk, kb. 10-15 m<sup>2</sup>-en. A határozás helyességét préselt példány alapján FARKAS Sándor megerősítette.
174. *Alchemilla gracilis* Opiz (= *A. micans* Buser): A Kékes északi lábánál fekvő Pisztrángos-tó (*Parád*) közvetlen környezetében akadtunk rá jelentősebb állományára, melyek faji azonosságát préselt példány alapján FARKAS Sándor is megerősítette. A hegységből először KOVÁCS – MÁTHÉ (1965) közlik Mátraszentistván mellől, míg a Mátra Múzeum herbáriumában GOTTHÁRD Dénestől származó gyűjtések vannak a fenti lelőhelyről.
177. *Alchemilla monticola* Opiz: A magasabban fekvő, savanyú, mezofil jellegű hegyi réteken több helyen találtuk állományait a Magas-Mátrában. Ráakadtunk a mátraszentistváni sípályákon, a Mátraszentistván és Mátraszentlázló közti közút S kanyarában, a mátraszentlázló Kút-hegy sípályáján, Galyatető északnyugati sípályájának alján (*Mátraszentimre* – *Szuha*), a Kőrös-mocsár előtti nyiladékbán, Rózsaszállás környékén utak mellett és Rózsaszállás kis rétjén, valamint a Som-hegyi erdőszélén (*Parád*).
180. *Rosa pendulina* L.: A Mátra északi felének jellemző és elterjedt montán cserjefaja. Mind a Magas-Mátra északi felében (Mátrabérc, Kékes tömbje), mind a Mátralába magasan fekvő területein általában megjelenik sziklaletörésekhez, sziklakibúváshoz kötődve, legtöbbször azok árnyas, alsó részén, de ott találjuk kötengerekben is, általában ezek hársaktól árnyékolt szegélyén. Előfordulásai: Ágasvár, Szamárkövek, így

Nagy-Szamár-kő, Sztremina, Sebestyén-vár, Orosz Mátyás szikla és a környező sziklák (*Bátonyterenye*), Galyavár északi és nyugati oldala, Afonyás, Nagy-sziklás (Galyatető alatt, Szabó vágás felső részén van), Nagy sziklástól keletre lévő kötenger és sziklafal, Szabó vágás, Galyatető alatti Peres-tető (Péter-hegyesének északi gerince), Péter hegyese (*Szuha*), Kékes nyugati sípályája mellett, Veronika-rét, Sor-kövek, Sombokor, Sas-kő, Disznó-kő, Gabi-halála és Sötét-lápa kötengereiben (*Parád*). Érdekes előfordulása van láposodó élőhelyek mellett a Kőrös-mocsár (*Parád*), a Fekete-tó, a Martalóc patak (*Parádsasvár*), és a Köves-orom északi oldalában lévő lóp körül (*Szuha*).

181. *Rosa spinosissima* L.: Általában sziklai cserjésekben jelenik meg, de a Görbe-bércen szilikát-sziklagyepben, letörpülve él (*Pásztó*). A sziklai cserjésekben sokszor a szirti gyöngyvesszővel kevert állományokat alkot, ugyanakkor monodomináns fajként is megjelenhet. Sziklai cserjésben él a Kis-Koncsúron, a Nagy-Koncsúron (*Szurdokpüspöki*), a Görbe-bércen, a Vadókás-kőn (*Pásztó*), Ágasváron, a Szamár-köveken, Nagy-Szamár-kőn (*Mátraszentimre – Bátonyterenye*), Galyaváron (*Szuha*) és Kis-Sas-kőn (*Parád*).

*Rosa × reversa* W. et K. (= *Rosa pendulina × spinosissima*): Nagyszamárkő (a Szamár-kövek legkeletibb, legnagyobb tagja) nehezen megközelíthető sziklapárkányán találtunk néhány példányt (*Bátonyterenye*).

183. *Rosa gallica* L.: A Nyugati-Mátra erdőssztyep jellegű területein találtuk: a Berek területén zavart gyepben, a Köves-bércen és a Görbe-bércen nyitabb, sziklatörmelékés sztyepréten (*Pásztó*).

212. *Cerasus fruticosa* Pall.: Felhagyott szőlők szélén és mezsgyén, főként töviskések szegélyén alkot néhány négyzetméteres cserjést: *Szurdokpüspöki*: Horka (szőlők). Az Óvár délnyugati oldalában lévő Csóka-kő felső szélén alkot kicsiny, szaggatott cserjéseket (*Mátraszentimre*).

218. *Sedum hispanicum* Jusl.: Sas-kövi és disznó-kövi adatát (SOÓ 1937) sikerült megerősítenünk, emellett Kis-Sas-kőn is megtaláltuk a fajt (*Parád*). Mindhárom helyen andezitsziklák felszínén, főképp a sziklák tetején élnek nagy egyedszámú állományai.

225. *Jovibarba hirta* (Jusl.) Opiz: Elsősorban szilikát-sziklahasadékokban és nyílt sziklagyepben él nagyobb sziklákon Ágasváron (*Bátonyterenye*), Galyaváron (*Szuha*), Kis-Sas-kőn, Sas-kőn (*Parád*). Bárán-kőn és Csóka-kőn (*Mátraszentimre*) STANDOVÁR (1987) jelzi tömeges előfordulását.

227. *Sempervivum marmoratum* Griseb.: *Pásztó*: a Kő-bérc (a turistatérképen a Somos-bérc melletti „Köves-bérc” néven szerepel!) déli oldalán, nyílt szilikát-sziklagyepben, sziklahasadék társulásokban több ezer tő él. A termőhely egy része elakácósodott, de a ligetes, gyenge növéssű akácokban nem szorul vissza a faj. Másik, hasonló termőhelye a Kis-Koncsúr csúcsán van, ahol néhány telepe él (*Szurdokpüspöki*).

233. *Saxifraga paniculata* Mill.: 1999-ben Ágasvár északi, nagy sziklafalán (*Bátonyterenye*) akadunk rá néhány párnájára, így BOROS Ádám (in SOÓ 1937) régi adata nyert megerősítést. A Magas-Mátra keleti felében ismert Sombokorról, Sor-kövekről (VOJTKÓ ex litt.), Sas-kőről és Disznó-kőről, mi az ettől keletre lévő Kis-Sas-kőn is láttuk (*Parád*).

255. *Cytisus ciliatus* Wahlbg. (újabbán *Chamecytissus ciliatus* (Wahlbg.) Rothm.): Disznó-kő csúcsán sziklarepedésben, és Disznó-kő sziklafalának tetején találtunk mintegy öt tövet (*Parád*). Emellett Som-hegy (*Parád*) nyugati oldalán nyílt melegkedvelő tölgyes gyepszintjében nagy egyedszámban leltük meg. Közlebbi helymegjelölés nélkül „Pásztó” néven közlik a Mátrából (lásd ZÓLYOMI 1934).

297. *Trifolium pannonicum* Jacq.: A Mátraszentistván és Mátraszentlászló közötti műút S kanyarulatában találtuk egyedeit, mezofil gyepben (*Mátraszentimre*).

316. *Robinia pseudo-acacia* L.: Bár a Mátrát körülvevő települések környékén elterjedt, a Magas-Mátrából és a Mátralába központi területeiről hiányzik. Azonban itt az erdészeti utak mentén, azok kezdeti szakaszán lassan terjeszkedik – mint azt a Szorospatakot Mátraalmás felé elhagyó erdészeti üzemi út mentén is láthatjuk – és félfő, hogy a kiterjedt vágsterületeken így eluralkodik, ha az erdőgazdaság nem lép fel ellene.

317. *Colutea arborescens* L.: A Magas-Mátrában nem találtuk, csak a Mátralába központi területén: a Semereg-szoba (*Bátonyterenye*) oldalában nő pár tő déli kitettséggű tölgyes szegélyében. A Nyugati-Mátrában szórványosan sokféle megjelenik.

355. *Vicia lutea* L.: A Somos-bérc (*Pásztó*) délnyugati oldalán, virágos körissel ligetesen benőtt lejtősztyepben él néhány tő. Bár a hazai és a szlovák flóraművek mint szántóföldi gyomot említik, ez és az ugyancsak újonnan előkerült cserhái állománya a kőzárdi Pogányváron természetközeli növényzetben él. Az Északi-középhegységéből mindeddig leiratlan volt.

373. *Lathyrus pannonicus* (Jacq.) Garacke subsp. *collinus* (Ortm.) Soó. A Görbe-bérc (*Pásztó*) lejtősztyepjében néhány tíz tő került elő.

378. *Thymelaea passerina* (L.) Coss. Et Germ.: *Pásztó* fölött, a Berek területén, földúton találtuk néhány példányát. Gyöngyössolymos mellől ZSÁK (1941), majd ugyaninnen BÁNKUTI (1984) is jelzi.

380. *Daphne mezereum* L.: Szórványosan jelenik meg a Magas-Mátrában és a Mátralába magasabban fekvő területein. A Szabó vágás alján, az erdészeti üzemi út mentén élnek egyedei bükkös szegélyén, valamint a

Nagy-sziklás fölött patakmederben és a Köves-omor északi oldalában fekvő égeres láp mellékén él egy-egy példány (*Szuha*). A Bükkös-patak mellett, Sztremina alatt megtaláltuk a STANDOVÁR (1987) által is említett populáció tizennégy egyedét középkorú bükkösben, tarvágás mellett (*Bátonyterenyé*). A Csörgő-völgy bejáratánál, a bal parton emelkedő sziklákon, törmelékes talajon álló törmelékeltető-erdő aljában több tíz tő él (*Mátraszentimre*). Ezen a szakaszon a völgyben is szép számmal előfordul, innen jelzi BÁNKUTI (1984) is. A Magas-Mátra keleti felében láttuk a SOÓ (1937) által is említett lelőhelyeken, és ezek mellett Rózsaszállás környékén (*Parád*).

417. *Dictamnus albus* L.: A Görbe-bérc (*Pásztó*) déli oldalán, bokorerdővel mozaikoló lejtősztyeppen van szép állománya.

433. *Impatiens parviflora* DC.: Ezt az invázió növényt – mely a Magas-Mátra keleti felében már igen elterjedt, és például Sombokor Sor-köveit is tömegesen özönlí el – a Magas-Mátra nyugati felében a Galya alatti Fekete-tó (*Parádsasvár*) környékén, elsősorban a Martalóc-patak és az erdészeti üzemi út körül találtuk. Fontos lenne valamilyen formában fellépni ellene.

448. *Astrantia major* L.: Ismert előfordulásai Kékes délnyugati, Mátraháza melletti területein vannak. Innen jelzi elsőként LENGYEL Géza a „Szent László források körül” (LENGYEL 1906), majd BOROS Ádám a „Somorrétről” említi (BOROS in SOÓ 1937). Ugyanennek a populációnak új előfordulását találta NAGY József, aki a Gyöngyös felől Mátraházára tartó főút jobb oldalán, a „Mátraháza” közúti tábla előtti útszegélyben közös terepbejárásunk alkalmával mutatta 20-25 töves állományát (*Gyöngyös*). A faj ezen új előfordulását egy esetleges ároktisztítás veszélyeztetheti.

472. *Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm.: KITABELTŐL származnak az első, a növényre vonatkozó közlések a Mátrából, azóta többen leírták sas-kövi és sor-kövi előfordulását (vö. SOÓ 1937). Az utóbbi évtizedekben azonban alig volt innen ismert a faj. 1999-ben néhány száz töves virágzó és termést érlelő állományát láttuk Sas-kőn és Sombokor Sor-kövein (*Parád*), ahol VOJTKÓ András (ex litt.) is gyakori fajként látta.

473. *Bupleurum rotundifolium* L.: Földút szegélyében lévő zavart száraz gyeppen néhány példány *Szurdokpüspök*in: Horka (szőlők).

474. *Bupleurum longifolium* L. Régóta ismert előfordulása Sas-kőn (*Parád*), melyet szeretnénk megerősíteni: 1999-ben a sziklafalakon és környezetükben elszórtan több tíz növény virágzott, és érlelt termést.

476. *Bupleurum falcatum* L.: Som-hegy nyugati kitétségű, sziklás görgetegerdejében él állománya (*Parád*), valamint a Hajnács-hegy tölgyesében fordul elő (*Dorogháza*) és a Harasztos-bércen melegkedvelő tölgyesben találtuk (*Szurdokpüspök*).

477. *Bupleurum praealtum* Nath.: A Farkaslyuk-tetőn (*Tar*) lejtősztyeppen riodácittufán, míg a Som-hegy (*Parád*) sziklás görgetegerdejében andeziten találtuk szép állományát.

479. *Bupleurum affine* Sadler: Sziklagyepeken, lejtősztyepeken mindig andeziten találtuk az alábbi helyeken: *Pásztó*: Naszály-bérc, Köves-bérc, Kő-bérc; *Szurdokpüspök*in: Elő-kő, Kis-Hársas, Horka-tető, Kis-Koncsúr, Nagy-Koncsúr; Harasztos-bérc; *Tar*: Farkaslyuk-tető.

497. *Libanotis pyrenaica* (L.) Bourg.: Viszonylag elterjedt növény, hegyi réteken, írtásokon, utak mentén, sípályákon, sziklakibúvásos gyeppen is előfordul. Jellegzetes állományai vannak a Nagy-réteken (*Pásztó*), a „szent faluk” környékén (pl. mátraszentistváni sípálya, Kút-hegy, közút mellett, stb.; *Mátraszentimre*), Galyaváron (*Szuha*).

505. *Silaum peucedanoides* (M.B.) Kern. (= *Seseli peucedanoides* (M.B.) Kos.-Pol.): A Nyugati-Mátrában több helyen is előfordul, ahol bokorerdők és melegkedvelő tölgyesek szegélyén, lejtősztyepeken több ezres populációja él. Megleltük a Kis-Köves-bércen (*Pásztó*), valamint a Kis-Hársason, a Horka-tetőn, a Kis-Koncsúron, a Nagy-Koncsúron és a Harasztos-bércen (*Szurdokpüspök*in). A faj mátrai előfordulását HAZSLINSZKY (1872) – közelebbi helymegjelölés nélkül, *Silaus virescens* Griesb. néven – leírja, JÁVORKA (1926) kérdőjelesen említi, míg adata SOÓ – JÁVORKA (1951) könyvéből már hiányzik, és mind a mai napig széles körben ismeretlen előfordulása a hegységben (vö. FARKAS 1999).

507. *Selinum carvifolia* L.: A Mátra északkeleti felében, elsősorban mezofil jellegű gyepeken gyakran kerül szemünk elé. Előfordul: Nyikom-réten, Nagy-réteken, Mocsár-bükk-réten (*Pásztó*), az Ágasvár alatti Ágasvári tisztáson (= Vándor-rét), a „szent faluk” környékén (pl. mátraszentistváni sípálya, közút mellett, stb.; *Mátraszentimre*), a Harangláb-tölgyes területén a Kis-Dobodén-tóban (*Szuha*), a Csőr-hegy alján (*Parádsasvár*). Kékes tömbjéből LENGYEL (1906) említi a Szent László források körül.

524. *Laserpitium latifolium* L.: Igen jellegzetes előfordulásai északias sziklaletörésekhez kötődve, sokszor sziklai cserjésekben, a sziklaletörések peremén vannak, ahol általában néhány tő él. Rátaláltunk: Görbe-bérc, Nyikom, Vadókás-kő, Vörös-kő-bérc sziklái, Erdész-rét sziklaletörése (*Pásztó*), Csörgő-szurdok sziklái (*Mátraszentimre*), Ágasvár, Szamárkövek, Sztremina (*Mátraszentimre* – *Bátonyterenyé*), Som-hegy, Sas-kő, Disznó-kő (*Parád*).

562. *Sambucus racemosa* L.: A szubmontán bükkösök övének felső részében, nyiladékokban általános megjelenése, sokszor a *Sambucus nigrával* és a *Salix cinerea*val. Ilyen helyzetben találjuk a Dorogházi-vadászház és Mátraszentistván közti javított földút mentén, vagy a Gaskó alatt lévő szivárgóvizet suvadásban (*Bátonyterenye*). Egy-egy egyedét találjuk bükkösök természetes „gap”-ekben a Bükkös-patak forrásánál (Terendel-bérc felett van), Ágasváron, Nagy-Szamar-kőn (*Bátonyterenye*), az Erdész-rét és Vadókás-kő között, a Nyikomom (*Pásztó*), Ágasvár nyugati oldalán gyertyános bükkösben és a Kút-hegyen (*Mátraszentimre*) az Orosz Mátyás szikla közelében (*Szuha*), vagy Sombokron (VOJTKÓ ex litt.) és a Som-hegyen (*Parád*). Sötét-lápa, Gabi-halála kötengereiben, nyílt sziklatörmeléken él néhány jól fejlett példány (*Parád*).
562. 576. *Valeriana tripteris* L. subsp. *austriaca* E. Walther: Jellegzetesen a Magas-Mátra keleti felének növénye. Disznó-kő, Sas-kő, Sor-kövek (*Parád*) szikláin és a sziklák alatti törmelékes talajokon nagyszámú egyed él. Elsőként BOROS Ádám írja le Sas-kőről és Sombokorról (BOROS 1936), majd KOVÁCS (1968) cönológiai tabellájában találjuk meg Disznó-kőről. Sombokor Sor-kövein VOJTKÓ (ex litt.) és FARKAS (ex litt.) is látta, és utóbbi kutató Sas-kőn is megtalálta. Szokatlan cönológiai helyzetben, Kékes északi sípályájának mezofil gyepeiben is láttuk (*Parád*).
581. *Succisa pratensis* Mönch: Általában Junco–Molinietum társuláshoz kötődve él, esetleg hasonló, mezofil hegyi rét foltokon, irtásréteken. Megtaláltuk a Nyikom-réten, a Mocsár-bükkiréten, a Nagy-réteken (*Pásztó*), a Mátraszentistváni sípályán, a Mátraszentistván és Mátraszentlászló közötti közút S kanyarában, a Kút-hegyen (*Mátraszentimre*).
590. *Scabiosa columbaria* L. subsp. *pseudobanatica* (Schur.) Jáv.: BOROS (1936) révén Sas-kőről ismerjük, ahol 1999-ben mi is megtaláltuk. Emellett láttuk Disznó-kőn és Kis-Sas-kőn (*Parád*) is, mindhárom helyen a sziklafalak felső részén volt jellemző előfordulása.
591. *Adoxa moschatellina* L.: Sombokron (*Parád*) VOJTKÓ András (ex litt.) jelzi előfordulását. Régi adatai: Kékes – JÁVORKA Sándortól (in SOÓ 1937) és Sombokor – BOROS Ádámától (in SOÓ 1937) származnak. KOVÁCS (1968) közli Bagolykőről és Sas-kőről is. Mi azt tapasztaltuk, hogy az említett területek kötött, törmelékes, sziklás, kissé nyíltabb részein nagy tömegben lép fel. Jellemző előfordulása Sötét-lápa kötengereinek árnyas szegélyein, vagy a Sas-kőhöz vezető, kövekkel kirakott út mentén is (*Parád*).
633. *Geranium palustre* Torn.: A mátrakeresztesi Nagy-rétek (*Pásztó*) egy pontján, Junco–Molinietum társulásban találtuk néhány tíz töves állományát. A Mátra központi területéről mindaddig nem ismertük, csupán LENGYEL Géza nyomán a Mátralába keleti feléből, Mátraballáról (LENGYEL in SOÓ 1937).
668. *Callitriche cophocarpa* Sendtn.: A Nagybatonyi-patak forrásától kelet felé eső kis láposodó tavacska nyíltvízű részén él szép állománya (*Bátonyterenye*). Eddig a Magas-Mátra keleti feléből volt ismert (vö. SOÓ 1937).
670. *Fraxinus ornus* L.: A Nyugati-Mátra Zagyva-völgy felé eső oldalain, a Hét vezér koporsója bércein és a Farkaslyuk-tetőn általában tölgyekkel (*Quercus petraea*, *Quercus dalechampii*, *Quercus pubescens*, *Quercus cerris*) elegyesen alkot bokorerdőket és melegkedvelő tölgyeseket, de sokszor elegyetlen állományokban is megjelenik (*Szurdokpüspöki*, *Pásztó*, *Tar*). VOJTKÓ András a mátrafüredi Kőporos-tetőn (*Gyöngyös*) látta (VOJTKÓ ex litt.).
679. *Gentiana cruciata* L.: Általában szárazabb réteken találtuk állományait a Harasztos-bércen (*Szurdokpüspöki*), a Somos-bércen, a Kő-bércen, a Lapos-bércen, a Szarka-mál, a Városerdő és a Pásztó fölötti Berek területén, a Köves-bércen, a Csepegőn, a Nagy-réteken (*Pásztó*), Mátraszentistván sípályáján, Hutahely réjtjén, a Nagy-völgyi-patak völgyében és a Kút-hegyen (*Mátraszentimre*).
681. *Gentiana pneumonanthe* L.: Kiszáradó képerjés lápréteken lőtük állományait: a Nyikom-réten nagy tömegben, és a mátrakeresztesi Nagy-réteken (*Pásztó*). Előbbi előfordulását már STANDOVÁR (1986) is jelzi.
683. *Gentianella austriaca* (A.etJ.Kern.) Holub: Mátraszentistván sípályáján él százas nagyságrendű állománya (*Mátraszentimre*).
724. *Myosotis caespitosa* C.F.Schultz: A Martalóc-patak égeres lánjában (*Parádsasvár*), égerek közti nyílt felszínen akadunk kicsiny telepére. Eddig a Kőrös-mocsárból, a Magas-Mátra keleti feléből volt ismert (Soó 1968).
763. *Nepeta cataria* L.: Ágasvár délies oldalán, zavart mezofil gyepeben él néhány tö (Mátraszentimre), emellett a Harasztos-bércen lejtősztyepeben találtuk (*Szurdokpüspöki*).
768. *Prunella grandiflora* (L.) Scholler: VRABÉLYI Márton és JÁVORKA Sándor nyomán ismerjük Galyatetőről (VRABÉLYI et JÁVORKA in SOÓ 1937), amely előfordulást sikerült megerősítenünk: 1999-ben a település belterületén lévő sportpálya nyugati mezsgyéjén akadunk rá néhány töves állományára (*Mátraszentimre*).



773. *Phlomis tuberosa* L.: Bokorerdőkkel mozaikoló lejtősztyepekben, elsősorban a „szegélyzónában” élnek kisebb állományai a Görbe-bércen (*Pásztó*) és a Horka-tetőn (*Szurdokpüspöki*), míg a Szarka-mál területén zavart száraz gyepeben fordul elő (*Pásztó*).
829. *Scopolia carniolica* Jacq.: A Magas-Mátrában jellemző növény új, több tíz töves állományát találtuk a Galyavártól keletre eső „szurdokvölgy” felső, nagy sziklafalakkal tagolt részén és az innen eredő patak medrében (*Szuha*); illetve a Lengyendi-patak semereg-szobai szakaszán a patakvölgyben (*Bátönyterenyé*) akadtunk három példányára. A Nyikom északkeleti sziklagörgetegében megtaláltuk a STANDOVÁR (1986) által említett populációt (*Pásztó*). A Csörgő-völgyben (*Mátraszentimre*) több százas állománya él, melyet STANDOVÁR (1987) jelez. A Magas-Mátra keleti felében Sombokor Sor-kövein mi, és VOJTKÓ András is láttuk (VOJTKÓ ex litt.). Igen nagy állománya él a „Rákóczi túristaut” Sor-kövek feletti szakasza mellett, de néhány példányára ráakadtunk a Kőrös-mocsarat kelet felé elhagyó P+ túristaut mellett is (*Parád*). Sombokorról először BOROS (1936) jelzi.
856. *Scrophularia vernalis* L.: A Mátrából elsőként STANDOVÁR (1986) jelzi előfordulását a pásztói Nyikom északkeleti felében. Mi emellett Ágasvár északi oldalán többfelé (*Bátönyterenyé*) és az Erdész-rét sziklaletörése alatt (*Pásztó*) találtuk néhány tíz töves állományát. Mindhárom populáció termőhelye északias kitettségű, meredek, sziklás, árnyas bükkös, ahol általában a sziklafalak közelében, törmelékes talajokon fordul elő.
859. *Scrophularia umbrosa* Dum.: A Magas-Mátrában és a Mátralába magasan fekvő déli részein jellemző előfordulása szivárgó vizes élőhelyeken és kis csermelyekben. Ilyen állományai vannak a Templom-völgyben (*Pásztó*), a Csörgő-völgyben (*Mátraszentimre*), a Mátra déli lejtőin üzemi utak melletti árkokban, kis csermelyekben (*Bátönyterenyé* – *Szuha* – *Bodony-Parádsasvár*). VOJTKÓ András a Kőrös-mocsárból (*Parád*) és a Honvéd üdülő körül (*Gyöngyös*) jelzi előfordulását (VOJTKÓ ex litt.), mi a Pisztrángos-tó mellett találtuk.
863. *Veronica scutellata* L.: A Nyikom-rét Junco–Molinietum társulásának nedvesebb részén találtuk meg néhány tövét (*Pásztó*).
871. *Veronica montana* L.: Általunk ismert előfordulásai mind vízhez kötöttek: a Dorogházi-vadászház környéki szubmontán bükkösben szivárgó vizes talajon nő néhány tíz töves állománya (*Bátönyterenyé*), hasonló élőhelyen Sombokor alatta a P+ turistaút mentén állandóan nedves talajon, illetve Pisztrángos-tó mellett (*Parád*); égeres lágban él nagy állománya a Köves-orom északi oldalában lévő égeres lágban, illetve a Harangláb-tölgyes Kis-Dobodén-tavában (*Szuha*).
892. *Digitalis lanata* Ehrh.: Tuzson János kísérletei nyomán került a Fenyvespusztai Arborétumba (a mai Tuzson János Arborétumba) ahonnan kivadulva állományai a környező erdőkben (lucosok és mezofil gyertyánosok) nagy egyedszámban tenyésznek (*Tar*). Hasonló eredetű az arborétumban tenyésző *Digitalis purpurea* L. egyedeinek kicsiny populációja is.
897. *Melampyrum pratense* L.: Az Áfonyás északi oldalán, erősen savanyú talajon, Luzulo nemorosae–Fagetum társulásban él állománya, közvetlenül a turistaút mellett (*Szuha*).
1001. *Thlaspi janckae* Kern.: Szárazabb sztyepréten él a Kis-Hársason és a Horka-tetőn (*Szurdokpüspöki*), valamint Óvár oldalában a Csóka-kő feletti lejtősztyepben és Tugár-rét kaszált írtásrétjén (*Mátraszentimre*).
1010. *Lunaria rediviva* L.: A Mátra északi felének jellegzetes növénye, gyakran kerül szem elé a Mátralába magasan fekvő területein. Alacsonyabb területeken (kb. 600–800 m) élőhelyeül a sziklafalak alját, vagy az északias lejtők kis, völgy jellegű bemélyedéseit választja; míg Galyatető környékén már a bükkösökben mindenütt megjelenik (*Mátraszentimre* – *Parádsasvár*). Előbbi élőhelytípusokon találjuk a Sztremina területén, a Cseterna-kút felett, Sebestyén-vár alatt (*Bátönyterenyé*), Galyaváron és környékén, a Nagy-sziklás alatt, Szabó vágás területén (*Szuha*), Bagoly-kőn (*Parádsasvár*). Érdekes előfordulása van a Köves-orom északi oldalában lévő égeres lág mellett (*Szuha*). A Magas-Mátra keleti felében is elég elterjedt: láttuk Sas-kőn, Sombokron (*Parád*), Mátraházán (*Gyöngyös*), VOJTKÓ András pedig a Honvéd üdülő körül találta (VOJTKÓ ex litt.). Sombokron elsőként BOROS (1936) írta le.
1032. *Cardamine amara* L.: Forráslápokban, égeres lágokban találtuk meg a Köves-orom északi oldalában lévő lágban, Szabó vágás kis forráslápjában többfelé (*Szuha*) és a Martalóc-patak mellett fekvő égeres lágban, valamint a patak környékén és a Fekete-tóban (*Parádsasvár*). VOJTKÓ András a Kőrös-mocsárban (*Parád*) látta (VOJTKÓ ex litt.).
1066. *Erysimum odoratum* Ehrh.: Száraz tölgyesekben, bokorerdőkben a Nyugati-Mátra területén szórványosan találtuk a Görbe-bércen (*Pásztó*) és a Magas-Mátra keleti felében a Som-hegyen, ill. CSIKY János, MOLNÁR Csaba és NAGY József társaságában Sas-kő csúcsán (*Parád*).
1100. *Viola mirabilis* L.: A mátrakeresztesi Hideg-kút-hegy (*Gyöngyöspata*) oldalában, gyertyános-tölgyesben nagy állományára bukkantunk, emellett Sztremina bükköseiben is előkerült (*Bátönyterenyé*).

1110. *Viola tricolor* L. subsp. *subalpina* Gaud.: Különböző árnyas sziklafalakon leltünk rá, például a Fitó-patak szurdokvölgyében (Nagy-rétek; *Pásztó*), az Erdész-rét és a Vadókás-kő sziklaletörésén (*Pásztó*), Ágasvár nagy sziklafalán (*Bátonyterenye*), valamint Sas-kőn (*Parád*).
1110. *Viola tricolor* L. subsp. *polychroma* (Kern.) J.Murr.: Sas-kő (*Parád*) Kékestető felé eső csúcsán, az ott felállított kereszt környékén él szép állománya az előbbi alfajjal.
1145. *Asyneuma canescens* (W. et K) Griseb. Et Sch.: A Nyugati-Mátrában a Görbe-bérc lejtősztyepjében (*Pásztó*) találtuk meg ARANY Ildikóval ezt a növényt, amely mindeddig csak a Sár-hegyről volt ismert a Mátrában (Soó 1968).
1146. *Phyteuma spicatum* L.: A Csörgő-völgy hegyi égerligetében (*Mátraszentimre*), Sombokor montán bükkösében (*Parád*) és a Szabó vágás bükkösében (*Szuha*) láttuk, utóbbi helyen nagy egyedszámban.
1171. *Antennaria dioica* (L.) Gärtn.: Kisavanyodó talajokon, naposabb élőhelyeken sokszor a fekete áfonyával találtunk rá a Nagy-lápa-fő környékén (*Parádsasvár*) és Disznó-kő csúcsán, valamint Sas-kőn (*Parád*).
1184. *Inula oculus-christi* L.: A Görbe-bérc (*Pásztó*) bokorerdővel mozaikoló tisztásán, valamint Som-hegy (*Parád*) száraz tölgyesében találtunk kis telepeire.
1184. 1191. *Ambrosia artemisiifolia* L.: A Máttra központi területein kis állományai élnek, de ezek egyedszáma egyre nő. A növény elsősorban erdészeti utak mentén terjed, ahová valószínűleg vadetető-nyaggal jutott be. Ilyen utak mellett találtuk a Szorospatakat elhagyó üzemi út mellett (*Bátonyterenye*), és a Harangláb-tölgyes földútján (*Szuha*).
1201. *Bidens frondosa* L. (= *Bidens frondosus* L.): A Mátrából eddig ismeretlen adventív növényfajnak a Magas-Máttra keleti felében, a Mátraházáról északi irányba induló KSP turistaút mellett, kis, állandóan vizes pocsolyákban akadunk néhány száz töves populációjára (*Gyöngyös*). A környező hasonló élőhelyeken lassan terjed.
1243. *Petasites albus* (L.) Gärtn.: A Mátraalmás feletti Köves-orom alján (*Szuha*), az erdészeti út mellett, a megyehatár közelében találtuk mintegy ötven tövét fiatal bükkös szegélyében, valamint a Pál-bükk-patak felső folyása mentén több helyen is láttuk a fajt (*Parád*). BOROS (1936) említi Sas-kőről (*Parád*), ahol mi is szép állományait találtuk. Szép előfordulása van Kékes északi sípályájának alján, ahol mezofil kaszálón él, valamint két telepét találtuk a Kékes alatti dózerút bevágásában (*Parád*).
1252. *Senecio rivularis* (W. et K.) DC. (= *Tephrosia crispa* (Jacq.) Rchb.): A Mátrából néhány helyről ismert növény a mátrakeresztesi Nagy-réteken, a Fitó-patak forráslápján és annak környezetében bokorfűzes-égerligetben több száz példányban fordul elő (*Pásztó*). A Máttra Múzeum herbáriumában a közeli Tót-hegyes mellől és Babik-kútról származó lapok vannak, ahol nem sikerült megtalálnunk.
1273. *Carlina acaulis* L.: Sípályákon találtunk rá Mátraszentistván mellett, a Kút-hegyen és Galyatető északkeleti sípályáján, illetve a Kút-hegyen zavart gyeppen is előfordul (*Mátraszentimre*). Mindhárom területen nagy állományai élnek. A mátrakeresztesi Nagy-réteken (*Pásztó*) egy tövét találtuk mezofil gyeppen.
1287. *Carduus collinus* W. et K.: Szilikátsziklagepekben, sziklás, kötörmelékes talajú lejtősztyepekben, illetve erősen zavart tölgyesek aljnövényzetben is él, mindig kis egyedszámban található meg. Előfordulásai: Kis-Koncsúr, Nagy-Koncsúr (*Szurdokpüspöki*), Görbe-bérc (*Pásztó*), Ágasvár, Szamárkövek, illetve a Mátrabérc gerince (*Mátraszentimre* – *Bátonyterenye*), Bány-kő, Csóka-kő (*Mátraszentimre*), Bagoly-kő (*Parádsasvár*), Som-hegy, Sas-kő, Kis-Sas-kő, Marhád (*Parád*).
1297. *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.: A Mátrából mindeddig leíratlan növényt elsőként a Magas-Mátrában (kb. 700 m tszf. m.), Mátraalmás mellett a Szuha-patak egy mellékágában, a Szabó-vágás területén leltük meg, mindössze 5-6 tövet (*Szuha*). A Mátralába északi előterében, Mátraballa, Mátramindszent környéki patakok mellett igen elterjedt.
1298. *Cirsium erisithales* (Jacq.) Scop.: Elsőként BOROS (1936) jelzi Sas-kőről (*Parád*), amely előfordulása ma is létezik: 1999-ben az északi sziklafalak környezetében több tíz növény, a gerincen több száz virágzott és érlelt termést. Sajnos a muflon előszeretettel rágja le.
1310. *Centaurea macroptilon* Borb. subsp. *oxylepis* (Wimm. Et Grab.) Soó: Galyatetőn belterület mezofil gyepeken (*Mátraszentimre*) és a Mátraalmást keletre elhagyó üzemi út mentén, kicsiny, fiatal irtásréten élnek egyedei (*Szuha*).
1311. *Centaurea indurata* Janka: Szép állománya van Mátraszentistván és Mátraszentlászló között a közút mentén (*Mátraszentimre*), illetve Galyavár csúcsán él néhány tö (Szuha).
1314. *Centaurea mollis* W. et K.: Előfordulása Sas-kőn KITAIBEL Pál (in Soó 1937) óta ismert, VOJTKÓ András (ex litt.) megtalálta új lelőhelyen, a Honvéd üdülő körül is (*Parád*).

1315. *Centaurea triumfettii* All.: Száraz, meleg tölgyesekben, sokszor sziklás talajon él a Görbe-bércen (a délies és az északias kitettségű oldalon is, *Pásztó*) és a Som-hegyen (*Parád*), valamint tömeges a Csóka-kő (*Mátraszentimre*) feletti sziklafüves lejtőn, ill. ligetes tölgyesben.
1322. *Centaurea sadleriana* Janka: A Görbe-bérc bokorerdejének tisztásain él állománya, mely több tíz tövét számlál (*Pásztó*).
1356. *Sonchus palustris* L.: A szorospataki Ifjúsági tábor közvetlen mellékén, az üzemi út mellett nedves, sásos részen találtuk néhány tövét (*Bátonyterenye*). A faj mindeddig leíratlan volt a Mátrából.
1374. *Prenanthes purpurea* L.: BOROS (1936) jelzi galyai előfordulását, ahol 1999-ben mi is megtaláltuk: Galyatető környékén, az északi bükkösökben mindenfelé nagy egyedszámban él (*Szuha – Mátraszentimre*).
1400. *Orthilia secunda* (L.) House: Savanyú talajokon nagyobb állományai élnek, általában erdők alján. Igen elterjedt a Mátraalmás körüli nagy kiterjedésű Luzulo nemorosae–Fagetum állományokban (Szabó vágás, Áfonyás, Szuha-patak környéke, stb.; *Szuha*), a Templom-völgy alsó szakaszán lucfenyővel elegyes bükkös alján nagy tömegben él (*Pásztó*), illetve a Kőrös-mocsár feletti kisavanyodott lejtőn találtuk (*Parád*).
1401. *Pyrola minor* L.: A Magas-Mátra és a Mátralába magasabban fekvő területein elterjedt. Kisavanyodó, nyílt, naposabb élőhelyeken sokszor tömeges, például útbevágásokban. Ilyen helyen él a Terendel-bérc alatt, az út mellett (a turistatérképen az egyel nyugatabbra lévő gerincet jelölik Terendel-bércként !), a Dorogházi-vadászház felett (*Bátonyterenye*), a Köves-orom alatti erdészeti út bevágásában (*Szuha – Bodony*) és a Kőrös-mocsár feletti lejtőn (*Parád*). Kifejezetten mezofil élőhelyeken él a Nagybatányi-patak forrásától keletre lévő tó mellett (*Bátonyterenye*), a Fitó-patak forráslánya mellett (*Pásztó*) és Galyatető északnyugati sípályája alatti nyílt részen (*Szuha*). Rózsaszállás kis réjtjén és a Som-hegyi erdészház mellett elegyes lucos alján fordul elő (*Parád*), ugyanilyen élőhelyen él a Templom-völgy alsó részén (*Pásztó*) is.
1405. *Monotropa hypopitys* L. subsp. *hypophegea* (Wallr.) Holm.: Savanyú talajú erdőkben sokfelé előfordul, leggyakrabban bükkösökben és elegyes lucosokban. Előfordulásai: Dorogházi-vadászház környéke (*Bátonyterenye – Dorogháza*), Nagy-rétek, Templom-völgy (*Pásztó*), Mátraalmás körüli Luzulo nemorosae–Fagetum állományokban (*Szuha*), Vércverés (*Parádsavár*), Sas-kő környéke (*Parád*).
1435. *Lychnis coronaria* (L.) Desr.: Cseres-tölgyesekben, bokorerdőkben, melegkedvelő tölgyesekben, lejtősztyepekben meglehetősen elterjedt a Nyugati-Mátrában. Jellemző előfordulásai: Tilalmas-tető, Kis-Hársas, Horka-tető, Kis-Koncsúr, Nagy-Koncsúr, Harasztos-bérc (*Szurdokpüspöki*), Lapos-bérc, Somos-bérc, Kő-bérc, Ólom-bérc, Görbe-bérc, Berek, Nyikom-rét környéke, Erdész-rét, Szalajkás-tető, Hidegkút-hegy (*Pásztó*). A Mátrabércen, Ágasváron és Óváron is találtuk (*Mátraszentimre*).
1440. *Melandrium sylvestre* (Schkuhr) Roehl. (= *Silene dioica* (L.) Clairv.) Sas-kőn (*Parád*) már régóta ismerik (VRABÉLYI in SOÓ 1937), ahol mi is megtaláltuk virágzó példányait a sziklafal aljában.
1454. *Dianthus deltooides* L.: Mezőfil réteken élnek állományai a Csatárda-bércen, az Erdész-réten, a Nagy-réteken és a Nyikom-réten (*Pásztó*), a mátrakeresztváni sípályán, a Kút-hegyen (*Mátraszentimre*).
1461. *Dianthus collinus* W. et K. subsp. *glabriusculus* (Kit.) Soó: Mezőfilabb gyepekben élnek helyenként nagy állományai. A Berek területén zavart, útszéli gyepekben, az Erdész-réten, a Szalajkás-tetőn és a Nyikom-rét mellett hegyi tisztásokon találtuk (*Pásztó*).
1577. *Lysimachia punctata* L.: A Szorospatatot elhagyó üzemi út mentén, fiatal bükkösök szegélyében él jelentős állománya (*Bátonyterenye*).
1715. *Allium sphaerocephalon* L.: Délies oldalak lejtősztyepeiben és zártabb sziklagyepjeiben *Szurdokpüspökin*: Elő-kő, Kis-Hársas, Horka-tető és *Pásztón*: Kő-bérc találtuk.
1724. *Allium angulosum* L.: A mátrakeresztváni Nagy-rétek (*Pásztó*) kis Junco–Molinietum foltjában, a *Geranium palustre* társaságában találtuk meg több tíz tövét.
1729. *Allium paniculatum* L.: A Nyugati-Mátrában déli, keleti és nyugati kitettségekben egyaránt előfordul, cseres-tölgyesek és melegkedvelő tölgyesek tisztásain, lejtősztyepe nyílt szegélyében. Ráakadtunk a Harasztos-bércen és a Diós-patak völgyében (*Szurdokpüspöki*), valamint a Kis-Köves-bércen (*Pásztó*) is. SCHMOTZER – VOJTKÓ (1995) az apci Somlyóról jelzik előfordulását. Régi adatai: Mátrafüred: Vizes-Kesző-völgy (BOROS in SOÓ 1937), Gyöngyös (JANKA in SOÓ 1937) és Kisgalya (VRABÉLYI in SOÓ 1937).
1731. *Lilium martagon* L.: A Mátra északi és nyugati felében elég elterjedt növény, amely elsősorban sziklaletörésekhez, mezofil erdőkhoz, erdőszélékhez kötődve jelenik meg. Jellemző előfordulásai: Nagy-Koncsúr, Harasztos-bérc (*Szurdokpüspöki*), Muzsla, Görbe-bérc, Nyikom, Vadókás-kő, (*Pásztó*), Ágasvár, Szamárkövek (*Mátraszentimre – Bátonyterenye*), Sztremina, Cseterna-kút feletti sziklák, Ágasvár alatti üzemi út mellett, Szorospaták és Felső-Katalin közti közút mellett, (*Bátonyterenye*), Galyavár, Nagy-sziklás (*Szuha*), Sas-kő, Disznó-kő (*Parád*). A Magas-Mátra keleti felében is bizonyára elterjedt, mint azt VOJTKÓ András sombokri adata (VOJTKÓ ex litt.) is jelzi.
1743. *Ornithogalum pyramidale* L.: A Nyugati-Mátra lábainál, zavartabb száraz gyepekben fordul elő, így a Szarka-mál és Berek (*Pásztó*) területén.

1754. *Maianthemum bifolium* (L.) F.W.Schm.: Fekete-tó mellett, a tó közelében találtuk kicsiny állományát (Parádsasvár).
1755. *Polygonatum verticillatum* (L.) All.: Kékes tömbjéből több helyről ismert (vö. Soó 1937), ahol mi is ráakadtunk, mindig árnyas erdőkben, így Kékes nyugati sípályája mellett (Gyöngyös), Sombokron, Sas-kőn, Sas-kő és Disznó-kő között, Sötét-lápánál, Kőris-mocsár mellett (Parád). Galyatetőről is ismert (VRABÉLYI in Soó 1937), ahol mi az északi bükkösökben sokfelé megtaláltuk, így Mogyorós-ormon, Péter-hegyese és Peres-tető környékén (Szuha – Mátraszentimre – Parádsasvár). Kőves-ormon GOTTHARD Dénes gyűjtötte (BÁNKUTI 1999).
1760. *Paris quadrifolia* L.: A Galya-vári-patak medrében és a Kőves-orom északi oldalában fekvő égeres lápban találtuk meg kisebb állományát (Szuha). „Nagygalya erdeiből” jelzi ZSÁK (1941), emellett Kékes környékéről írták le (vö. Soó 1937).
1761. *Galanthus nivalis* L.: A Magas-Mátra nyugati felében ismerjük: Ágasvárról, a Mátrabérc északi, sziklatörmelékes oldaláról, Gaskóról, ahol a bükkös egy sziklás, meredek letörésén él, a Gyökeres-tető oldalában fekvő Orosz Mátyás szikla mellől (Bátonyterenye) és Bárány-kőről (Mátraszentimre). A Nyugati-Mátrában a Görbe-bérc, a Nyikom (Pásztó) és a Muzsla (Gyöngyöspata – Pásztó) gerincközeli gyertyános-tölgyeseiben, bükköseiben és törmelékletjtő-erdeiben tömeges.
1771. *Iris graminea* L.: A Görbe-bércen (Pásztó), szép kifejlődésű Waldsteinio-Spiraeetum mediae szegélyében leltünk néhány tíz tövére, emellett a Nyikom cseres-tölgyesének nyílt részén találtunk néhány tövet (Pásztó).
1776. *Iris pumila* L.: A Görbe-bérc (Pásztó) déli kitettségű, sziklás, nyílt sziklagyepeiben több százas állománya él.
1778. *Iris variegata* L.: Állományai jellemzőek cseres-tölgyesek szélén: Szalajkás-tető (Pásztó), Farkaslyuk-tető (Tar) déli oldala; nyílt szilikát-sziklagyepekben, csupasz sziklákon, sziklai cserjésekben: Görbe-bérc, Naszály-bérc (Pásztó), Farkaslyuk-tető északi oldalán (Tar), végig a Mátrabérc nyugati felén – Szamárkövek, Nagy-Szamár-kő, Sztremina csúcsa – (Mátraszentimre – Bátonyterenye), Tugár-rét (itt igen nagy tömegben él), Bárány-kő, (Mátraszentimre), Semereg-szoba (Bátonyterenye), Kis-Sas-kő (Parád), Gazos-kő (Recsk).
1787. *Juncus tenuis* Willd.: Soó (1937) még nem írja előfordulását, KOVÁCS – MÁTHÉ (1965) már négy helyről jelzi ezt az adventív növényfajt. Az előbbiekhöz képest új előfordulására Sombokortól nyugatra, a K+ turistaút mentén találtunk (Parád).
1804. *Cephalanthera rubra* (L.) Rich.: A Mátra északi területein elterjedt, általában mezofil jellegű erdőkben, így igen jellemző szórványos előfordulása a Mátralába és Magas-Mátra szubmontán bükköseiben. Előfordulásai: Kecskés-patak felső folyása mellett, Bükkös-patak felett (Terendel-bérc), Nagybatányi-patak forrása, Tajti-kút környéke, Gaskó, üzemi út lejszkai-réti szakasza, stb. (Bátonyterenye), Mátraalmás feletti bükkösökben (Szuha), Nagy-rétek, Templom-völgy (Pásztó).
1805. *Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce: Az előző fajnál is elterjedtebb a Magas-Mátra és a Mátralába területén, különböző összetételű és inkább mezofil jellegű erdőkben fordul elő. Jellegzetes előfordulásai: Piliske, Szorospatak környéke, Kecskés-patak melléke, Gaskó, Ágasvári-kút, Dorogházi-vadászház, stb. (Bátonyterenye), Templom-völgy, Nagy-rétek, Hideg-kút-hegy (Pásztó).
1806. *Cephalanthera longifolia* (L.) Frisch: Szintén szélesben elterjedt, mint a fehér madársisak, és hasonló élőhelyeken fordul elő. Ráakadtunk a Farkaslyuk-tetőn (Tar), a Lejszkai-rét körüli bükkösökben, a Terendel-bércen, a Kecskés-patak mellett, Ágasvár előterében (Bátonyterenye), Vércverés aljában (Parádsasvár), a Som-hegyen (Parád).
1808. *Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.: A Templom-völgyben és a Fító-patak völgye mentén él néhány tíz töves állománya (Pásztó).
1810. *Epipactis helleborine* (L.) Cr.: A Mátralába szubmontán bükköseiben és a Magas-Mátrában szórványosan szem elé kerül, bár általában egy-egy termőhelyen csupán néhány példány. Jellegzetes előfordulásai: Muzsla, Hideg-kút-hegy, Nagy-rétek (Pásztó), Vigéci-rét környéke, Ágasvár, Lengyendi-patak felső folyása mellett, Gyökeres-tető, Ágasvár-alja (Bátonyterenye).
1811. *Epipactis purpurata* Sm.: Az előző fajéhoz hasonló élőhelyeken él, de annál ritkább. Előfordulásai: Terendel-bérc, Tajti-kút, Kecskés-patak szorospataki szakasza (Bátonyterenye).
1814. *Limodorum abortivum* (L.) Sw.: Eddig csak a Déli-Mátrából a Világos-hegyről (HAYNALD in Soó 1937), Mátrafüredről (FARKAS Sándor ex litt.) volt ismert, és most közli BÁNKUTI (2000) az abasári „kövekről”. A Magas-Mátrában a Vércverés és Nagy-Lápfő között gyertyános-tölgyesben találtuk néhány tövét (Parád).

1815. *Listera ovata* (L.) R.Br.: A mátrakeresztesi Nagy-réteken (Pásztó) a Fitó-patak égerligetének kis szakaszában találtunk kb. tíz tövet. STANDOVÁR (1986) „Mátrakeresztes Határi-rétek” láperdőfoltjából jelzi talán ugyanezt az előfordulást.
1816. *Neottia nidus-avis* (L.) Rich.: A Mátra északi felének mezofilabb erdeiben igen elterjedt, szórványosan szinte mindig szem elé kerül.
1822. *Platanthera bifolia* (L.) Rich.: A Mátra északi felében szintén igen elterjedt, szórványosan mindig szem elé kerül. Jellemzően megjelenik kisavanyodott talajokon, így igen jellemző a Mátraalmás körüli Luzulo nemorosae–Fagetumokban (Szuha).
1824. *Gymnadenia conopsea* (L.) R.Br.: Hegyi rétek mezofilabb részein találtuk meg, így a mátrakeresztesi Nagy-rétek több pontján (Pásztó), a Mátraszentistván és a Mátraszentlászló közti közút S kanyarulatában nagy egedszámban (Mátraszentimre), valamint Sombokor és Mátraháza között a K+ jelzés mentén (Parád). STANDOVÁR (1986) jelzi a fajt a „mátrakeresztesi Határi-rétekről”.
1831. *Orchis morio* L.: Cserjésedő lejtősztyepben él a Somos – és a Köves-bércen (Pásztó), illetve a Dorogházi-vadászház kaszálórétjén él néhány tíz töve (Bátonyterenye).
1836. *Orchis militaris* L.: Erősen becserjésedett, felhagyott szőlőben találtuk egy tövét a Nagy-hársason (Jobbágyi), illetve két tö é a Nagybatony melletti Piliske lejtősztyepjében. A Szelecske-hegy ültetett fenyvesének alján, a Felsőlengyendről kivezető út mentén él nagyobb állománya (Bátonyterenye).
1841. *Traunsteinera globosa* (L.) Rchb.: A Magas-Mátra keleti felében életerős populációja él, amit bizonyít több előfordulása: Mátraszentistván mellett (STANDOVÁR 1987), Mátraszentistván sípályáján (FARKAS ex litt.), Galyatető rétyén (KÁRPÁTI 1952), Galyatető sípályáján (BÁNKUTI 1999) és a Tugár-réten is jelezték előfordulását. Mi ezek mellett a mátraszentlászlói Kút-hegy sípályáján találtuk meg mintegy 88 fertilis tövét.
1846. *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó: A mátrakeresztesi Nagy-réteken, a Fitó-patak forráslámpja körül találtuk mintegy ötven töves állományát (Pásztó), STANDOVÁR (1986) „Mátrakeresztes Határi-rétek egy forráslámpján” jelzi gazdag, valószínűleg ugyanezen előfordulását. Emellett a Mátraszentistván és Mátraszentlászló közti közút S kanyarulatának mezofil rétyén találtuk néhány tíz töves állományát (Mátraszentimre), „Mátraszentistván útkanyarulatából” jelzi FARKAS (ex litt.) is.
1931. *Carex pendula* Huds.: A Mátralába szubmontán bükköseinek szivárgóvizes élőhelyein, források, kisebb patakok, vízelvezető árkok mentén gyakori. Jellemző előfordulásai: Ágasvári-kút, ágasvári Nádas-tó, Cseterna-kút, Kecskés-patak mente, Nagybatonyi-patak mente, Lengyendi-patak mente, (Bátonyterenye), Köves-orom alja, Szuha-patak mente (Szuha), Martalóc-patak mente (Parádsasvár), Tó-réti-patak mente (Pásztó).
1940. *Carex brevicollis* DC.: A Som-hegy (Parád) keleti kitettségű, száraz, meredek, sziklás erdejében több százas állományát találtuk, melyet KOVÁCS – MÁTHÉ (1965) is jelez.
1956. *Bromus ramosus* Huds.: A Nyikom-réttől északkeleti irányban lévő gyertyános-tölgyes nyílt részén találtuk néhány tövét (Pásztó). A *Bromus benekeni* (Lange) Trimen a Magas-Mátrában elterjedt, általában szivárgó vizes helyeken lép fel.
1969. *Festuca altissima* All.: A Mátralába és a Magas-Mátra sziklaletörései alatt igen jellemző előfordulása a törmelékletjő-erdők nyílt, kevésbé sziklás helyein, vagy egyéb, t.-k. sziklás helyeken. Ilyen előfordulásai vannak a Nyikomon, az Erdész-rét sziklaletörése alatt (Pásztó), Ágasvár északi oldalában, Szamárkövek, így Nagy-Szamár-kő alatt, Gaskón (Bátonyterenye), az Orosz Mátyás szikla alatt, Galyaváron, a Galyavár és Áfonyás közti „szurdok” sziklán, a Nagy-sziklásón, a Nagy sziklástól keletre fekvő szikla körül (Szuha), valamint Sötét-lápa kötengereiben, Sas-kőn, a Sor-köveken (Parád), ahonnan BOROS (1936) is közli.
2004. *Poa remota* Forsselles: JÁVORKA Sándor fedezte fel a mai Magyarország területén először a Mátrában, a Kőrös-mocsárban. Erről magyar (JÁVORKA 1953) és német (JÁVORKA 1955) nyelven számolt be, ahol azt írja „a Kőrises tó mocsaras láprétjének nyugati szélén elég tiszta kisebb állományt alkot”. A jelenlegi állomány itt a mára teljesen fátlanná vált láp nyugati felének középső, széli részén, egy *Fraxinus excelsior* mellett, szivárgó vizes, állandóan nedves talajon található, kb. tíz-tizenöt polikormon. BÁNKUTI Károly és VARGA András 1982-ben a Magas-Mátra keleti felében találta meg: „Galyatető északi oldalán fekvő mocsárban” és a „Fekete-tóban” (BÁNKUTI 1984). Ez utóbbi lelőhely alatt a szerző a Martalóc-patak körüli égeres „lápokat” érti (BÁNKUTI ex verb.), nem a közeli, a turistatérképeken jelölt Fekete-tavat! A Martalóc-patak égerligetében három éve hat sarjtelepe és fertilis példányai voltak megfigyelhetőek (SULYOK József ex verb.). Itt, a villanypászta nyiladéka melletti érben mi is láttuk ez év tavaszán. Mindezen előfordulásokhoz képest új VOJTKÓ András (ex litt.) adata, aki a Honvéd üdülő körül (Parád) találta meg.
2008. *Poa palustris* L.: A hegységből elsőként STANDOVÁR (1986) közli a Nyikom-rétről. Mi az ágasvári Nádas-tó Calamagrosti–Salicetum cinerae állományának széléről ismerjük (Bátonyterenye).

2009. *Poa pannonica* Kern. subsp. *scabra* (Kit.) Soó: A környék szilikát-sziklagyepeiben igen jellemző, sokszor nagy tömegben lép fel társulást (Poëtum *scabrae*) alkotva. Így megtalálható a Naszály-bércen, a Görbe-bércen, a Köves-bércen, az Ólom-bércen, a Csatárda-bércen (= „Csalárda-bérc”), a Kő-bércen és a Somos-bércen (*Pásztó*); a Farkaslyuk-tető déli oldalán, ahol az akácós aljnövényzetében is uralkodik (*Tar*), valamint a Kis-Hársason, a Horka-tetőn, a Kis-Koncsúron és a Nagy-Koncsúron (*Szurdokpüspöki*), s ezek mellett a Som-hegyen és Kis-Sas-kőn (*Parád*), valamint Csóka-kő felső részén (*Mátraszentimre*). Egyes helyeken „lejtősztyep-szerű”, zártabb állományokat alkot.
2021. *Melica altissima* L. Csór-hegy tetején, a turistaút mellett, bolygatott növényzetben él állománya (*Parádsasvár*).
2047. *Aegilops cylindrica* Host.: Földutak és szántók bolygatott szegélyén tömeges *Szurdokpüspöki*: Horka (szőlők).
2059. *Clitogones serotina* (L.) Keng: Egyes szilikát-sziklagyepekben nagy mennyiségben lép fel a Kis-Koncsúron (*Szurdokpüspöki*), a Kő-bércen, az Ólom-bércen és a Görbe-bércen (*Pásztó*), a Csóka-kőn (*Mátraszentimre* – *Pásztó*), valamint a Farkaslyuk-tetőn (*Tar*).
2063. *Nardus stricta* L.: Hegyi réteken több helyen állományalkotó, így a Nagy-réteken (*Pásztó*), Mátraszentistván, Mátraszentlászló és Galyatető rétején (*Mátraszentimre*), bár itt kevésbé jellemzőek a tömött, monodomináns gyepfoltjai, mint a Nagy-réteken. Szintén előfordul Mátraalmás mellett, a falut kelet felé elhagyó üzemi út melletti kis irtásréteken (*Szuha*).
2072. *Deschampsia flexuosa* (L.) Trin. (= *Avenella flexuosa* (L.) Parl.): Szórványosan a Magas-Mátra és a Mátralába Melittio–Fagetum állományaiban, valamint kisavanyodó sziklákon sokfelé megjelenik. Igen szép előfordulásai a Mátraalmás körüli nagy kiterjedésű Luzulo nemorosae–Fagetum állományokban van, ahol sokszor szinte gypszerűen borítja a bükkösök alját (*Szuha*) és szintén jellemző a gerincekhez kötődő Genisto pilosae–Quercetum petraeae állományokban, mint például Gaskón (*Bátonyterenye*), vagy az Orosz Mátyás sziklán és Galya környékén (*Szuha*).
2081. *Danthonia alpina* Vest: A Nyugati-Mátra xero-mezofil sztyeprétejin találtuk, általában nagyobb állományokban jelenik meg. Előfordulásai: Berek, Köves-bérc, Nyikom-rét (*Pásztó*), Som-hegy (*Parád*).
2082. *Sieglingia decumbens* (L.) Bernh. (= *Danthonia decumbens* (L.) Lam. et DC.): Szőrfügyepekekhez, hegyi rétekhez kötődik. Állományai vannak a Nagy-réteken (*Pásztó*), a Mátraszentistván körüli réteken (*Mátraszentimre*), és a Mátraalmást kelet felé elhagyó üzemi út melletti fiatal irtásréteken (*Szuha*).
2115. *Stipa tirsia* Stev.: Lejtősztyepekben kisebb foltokban állományalkotó a Kis-Hársason és a Horka-tetőn (*Pásztó*). A Mátralába központi részén a Semereg-szoba (*Bátonyterenye*) délies lejtősztyepjében alkot *Festuca rupicola* s.l.-val kevert gyepet.
2116. *Stipa dasyphylla* Czern.: CSIKY Jánossal a Farkaslyuk-tető (*Tar*) riodácit-tufa alapkőzetű területein, a Fehérkő-bánya felett tömegesen leltük meg. Ismert a Mátrából a Világos-hegyről (KOVÁCS 1957; ВОЈТКО et al. 1995).
2121. *Stipa pulcherrima* C.Koch: Az Óvár oldalában fekvő Csóka-kő (*Mátraszentimre*) felett, a sziklafal szélén sziklagyepben fordul elő, és előlött *Festuca rupicola* s.l.-val alkot lejtősztyepet.
2122. *Piptatherum virescens* (Trin.) Boiss.: A Som-hegyen (*Parád*) KOVÁCS – MÁTHÉ (1965) jelzi először előfordulását „Tilio–Fraxinetumban”. Itt mi is megtaláltuk nagyobb állományát: a keleti oldal melegkedvelő tölgyesében és a meredekebb, sziklai erdőben is.

### Köszönetnyilvánítás

Hálás köszönetünket szeretnénk kifejezni mindazoknak, akik munkánkat segítették. Így a terepbejárásainkon segítséget nyújtó Arany Ildikónak, Bagyinszki Boglárkának, Nagy Józsefnek, valamint Csiky Jánosnak, aki az irodalmazásban is segítségünkre volt. Külön köszönet illeti Farkas Sándort, aki Alchemilla gyűjtéseinket gondosan revidálta, valamint mátrai adatait megosztotta velünk. Bánkuti Károlynak a Mátra Múzeum herbáriumának bemutatását, és cikkeinek különnyomatait köszönjük. Schmotzer Andrásnak és Sulyok Józsefnek a szakmai és irodalmazásban nyújtott segítségét köszönjük. Vojtkó Andrásnak a kézirat gondos lektorálását, az irodalmazásban nyújtott segítségét és értékes mátrai adatainak közlését köszönjük. Másik lektorunkat, Standovár Tibort is gondos lektorálásáért és értékes tanácsaiért illeti köszönet. Papp Mária az angol nyelvű összefoglaló megírásában volt segítségünkre, ezért mondunk neki köszönetet. Molnár V. Attila a cikk írása közben szakmai tanácsaival segítette munkánkat, köszönet érte.

### Irodalom

- BARÁTH Z. (1964): Waldsteppenwiese, Stipetum Mittelgebirge. – Annales Historico-naturales Musei Nationalis Hungarici 56: 215-227.

- BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (ed.) (1999): Magyarország ritka fa- és cserjefajai I. – *Tilia* 7: 286.
- BÁNKUTI K. (1983): Újabb adatok a gyöngyösi Sár-hegy flórájához. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 8: 177.
- BÁNKUTI K. (1984): Adatok a Mátra-hegység flórájához. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 9: 19-21.
- BÁNKUTI K. (1999): A Mátra Múzeum herbáriumai – a Gotthárd-gyűjtemény I. (Pteridophyta, Gymnospermatophyta, Monocotyledonopsida). – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 23: 103-141.
- BÁNKUTI K. (2000): *Luzula forsteri* (Sm.) DC. a Mátrában, adatok a Cserhát flórájához. – *Kitaibelia* 5 (1): 61-62.
- BÖLÖNI J. – NAGY J. (1999): Szirti gyöngyvessző – *Spiraea media* FR. SCHM. In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (ed.) (1999): Hazánk ritka fa- és cserjefajai I. – *Tilia* Vol. VII., Sopron, pp.: 170-181.
- BÖLÖNI J. (1999): Madárbiris fajok – *Cotoneaster* spp. In: BARTHA D. – BÖLÖNI J. – KIRÁLY G. (ed.) (1999): Hazánk ritka fa- és cserjefajai I. – *Tilia* 7: 193-218.
- BORHIDI A. (1998): Nevezéktani korrekciók és egyéb kiegészítések a Magyarországi Edényes Flóra Határozójához. – *Kitaibelia* 3 (1): 83-89.
- BORHIDI A. – SÁNTA A. (ed.) (1999): Vörös könyv Magyarország növénytársulásairól 1-2. – A KöM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 6. – TermészetBúvár Alapítvány Kiadó, Bp. 362 pp., 404 pp.
- BOROS Á. (1936): A *Dryopteris Braunii* és néhány más adat a Mátra flórájához. – *Bot. Közlem.* 33 (1-6): 192-193.
- CSIKY J. (1999): Adatok a Karancs és a Medves flórájához. – *Kitaibelia* 4 (1): 37-38.
- FARKAS S. (ed.) (1999): Magyarország védett növényei. – *Mezőgazda* Kiadó, Bp., 422 pp.
- FEHÉR M. (1989): *Primula vulgaris* Huds. a Mátrában. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 14: 38.
- HAZSLINSZKY F. (1872): Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve. – *Athenaeum*, Pest, p.: 187.
- IZRAEL G. (1964): A kockásliliom (*Fritillaria meleagris* L.) mátrai előfordulása és termőhelye. – *Bot. Közlem.* 51: 239-242.
- JÁVORKA S. (1926): Magyar Flóra (*Flora Hungarica*). – *Studium*, Bp. 1307 pp.
- JÁVORKA S. (1953): A *Poa remota* Forselles Magyarországon. – *Bot. Közlem.* 45 (1-2): 67-69.
- JÁVORKA S. (1955): *Poa remota* Forselles in Ungarn. – *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1 (1-2): 125-127.
- KÁRPÁTI Z. (1952): Az Északi hegyvidék nyugati részének növényföldrajzi áttekintése. – *Földrajzi Értesítő* 1: 289-307.
- KÁRPÁTI Z. (1954): Kiegészítés Soó-Jávorka: „A Magyar növényvilág kézikönyve” c. munkájához. – *Bot. Közlem.* 45 (1-2): 71-76.
- KIRÁLY G. – KIRÁLY A.: (1999): Adatok és kiegészítések a magyar flóra ismeretéhez. – *Kitaibelia* 4 (2): 241.
- KOVÁCS M. (1957): A Mátra újabb cönológiai és florisztikai adatai. – *Bot. Közlem.* 47: 356-358.
- KOVÁCS M. (1961): Die Schlagvegetation des Mátra-Gebirges. – *Acta Botanica Hungarica* 7 (3-4): 319-343.
- KOVÁCS M. (1968): Die Acerion pseudoplataniwälder (Mercuriali-Tiliatum und Phyllitidi-Aceretum) des Mátra-Gebirges. – *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 14 (3-4): 331-350.
- KOVÁCS M. (1985): A Sár-hegy növénytársulásai. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis Suppl.* 1: 47-62.
- KOVÁCS M. – MÁTHÉ I. (1964): A Mátrai flórájárás (Agriense) sziklavegetációja. – *Bot. Közlem.* 51 (1): 1-17.
- KOVÁCS M. – MÁTHÉ I. (1965): Újabb adatok a Mátra flórájához. – *Bot. Közlem.* 52: 29-30.
- KOVÁCS M. – MÁTHÉ I. (1967): Mátra-Gebirge. In: ZÓLYOMI B. (ed.): *Guide der Exkursionen des Internationalen Geobotanischen Symposiums. Eger-Vácra*tót, 5-10. Juni 1967. pp.: 9-21.
- KUN A. (1996): Kiegészítések és újabb adatok a magyar flóra és vegetáció ismeretéhez. – *Kitaibelia* 1: 26-33.
- LÁNG S. (1955): A Mátra és a Börzsöny természeti földrajza, Földrajzi monográfiák. – *Akadémiai Kiadó*, Bp. 512 pp.
- LENGYEL G. (1906): Florisztikai adatok Heves-vármegye északi részéből. – *Növénytani Közlemények* 5 (2): 51-61.
- MAROSI S. – SOMOGYI S. (1990): Magyarország kistájainak katasztere II. – MTA Földrajztudományi Intézete, Bp., pp.: 811-836.
- MÁTHÉ I. – KOVÁCS M. (1958): A Mátra tőzegmohás lágja. – *Bot. Közlem.* 47: 323-331.
- MÁTHÉ I. – KOVÁCS M. (1960): Vegetationstudien im Mátragebirge. – *Acta Botanica Hungarica* 6 (3-4): 343-382.
- MÁTHÉ I. – KOVÁCS M. (1962): A gyöngyösi Sár-hegy vegetációja. – *Bot. Közlem.* 49 (2-4): 309-328.
- MEINUNGER L. (1980): Adatok Magyarország flórájához. – *Bot. Közlem.* 67 (3): 183-184.
- PAPP V. G.: (1988): *Vaccinium myrtillus* L. állományok Galya-tető környékén – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 13: 63-64.

- PENKSZA K. – SALAMON G. (1997): Adatok a Cserehát, a Bódva-völgy és a Rakacai-völgymedence flórájához I. – *Kitaibelia* 2 (1) 33-37.
- SCHMOTZER A. – VOJTKÓ A. (1995): Az apci Somlyó erdőssztyepp vegetációja. Növényntani szakülések. – *Bot. Közlem.* 82 (1-2.): 149-150.
- SIMON T. – VIDA G. (1966): Neue Angaben zur Verbreitung der *Dryopteris assimilis* S. Walker in Europa. – *Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös nominatae, Sectio Biologica* 8.: 275-284.
- SIMON T. (1992): A magyarországi edényes flóra határozója. – *Harasztok, virágos növények.* – Tankönyvkiadó, Bp. 892 pp.
- SOÓ R. (1937): A Mátrahegység és környékének flórája. *Magyar Flóraművek I.* – Debrecen, 89 pp.
- SOÓ R. – JÁVORKA S. (1951): A magyar növényvilág kézikönyve I. kötet. – Akadémiai Kiadó, Bp. p.: 420.
- SOÓ R. (1968): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve III. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 506 + 51 pp.
- STANDOVÁR T. (1986): Néhány védett és ritka növényfaj újabb, a Mátrai Tájvédelmi körzeten kívül eső nyugat-mátrai lelőhelye. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 11: 11-12.
- STANDOVÁR T. (1987): A Mátrai Tájvédelmi Körzet nyugati felének védett virágos és virágtalan növényei. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 12: 21-22.
- SZÉKELY A. (1997): Vulkánmorfológia (Tűzhányó-felszínalaktan) – ELTE Eötvös Kiadó, Bp. 234 pp.
- VOJTKÓ A. – SCHMOTZER A. – SUBA J. – BAKALÁRNÉ S. I.: (1995): Florisztikai adatok a Világos-hegyről (Mátra hegység). – *Acta Academiae Pedagogicae Agriensis Nova Series* 21. Suppl. 1: 387-396.
- VOJTKÓ A. (1998): *Asplenium adiantum-nigrum* L. a Mátrában. – *Kitaibelia* 3 (2): 371.
- ZÓLYOMI B. (1934): *Dracocephalum austriacum* a Bélkőn (Adatok az Ősmátra flórájához). – *Bot. Közlem.* 31 (1-2): 35-37.

### Summary

Floristical data to the flora of Mátra Mountains I.

K. HARMOS – G. SRAMKÓ

Results of floristical research in Mátra Mountains (North Hungary) is presented and related floristical literature including the work of Rezső Soó (1937) is reviewed.

It presents records of species which are locally or generally rare or protected. After each record data on habitat and population size are given. Some old data from the first half of the century are confirmed and a lot of new findings are also presented. The occurrence of *Silaum peucedanoides* (M.B.) Kern. (= *Seseli peucedanoides* (M.B.) Kos.-Pol.) from the western part of the Mountains and the occurrence of *Alchemilla glaucescens* Wallr. from a mountain-meadow near Mátrakeresztes are especially significant. At higher altitudes some mountain-plants (e.g. *Rosa pendulina* L., *Lunaria rediviva* L.) are widespread. The discovery of the *Vicia lutea* L. in natural grasslands near Pásztó is also interesting. New localities of *Centaurea mollis* W. et K. and *Poa remota* Forselles – discovered by András Vojtkó – are published first time.